ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

លេខ ១៩៥ កសក

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី.០៩....ខែមករា.ឆ្នាំ ២០១៥

សូមគោរពជូន

-ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

-ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ

-ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាស្តារ អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ

-ឯកឧត្តមប្រធានគណៈកម្មការផែនការ សេដ្ឋកិច្ច វិនិយោគ កសិកម្ម បរិស្ថាន និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៃព្រឹទ្ធសភា

-ឯកឧត្តមប្រធានគណៈកម្មការផែនការ សេដ្ឋកិច្ច វិនិយោគ កសិកម្ម បរិស្ថាន និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៃរដ្ឋសភា

-ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងផែនការ

-ឯកឧត្តម គុយ សុផល ទេសរដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការទូទៅអមក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង

-ឯកឧត្តមនាយកខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាធម្មពោធិសាល ប្រធានព្រឹទ្ធសភា

-ឯកឧត្តមនាយកខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាពញាចក្រី ប្រធានរដ្ឋសភា

-ឯកឧត្តមនាយកខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នាយករដ្ឋមន្ត្រី

-ឯកឧត្តមនាយកខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ គាត ឈន់

កម្មវត្ថុ ÷ របាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផល "មួយឆ្នាំនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់" ដោយប្រៀបធៀបនឹងខ្លឹមសារក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានីតិកាលទី៥ នៃរដ្ឋសភា។

យោង ÷ លិខិតលេខ១៧១១ លប.សរ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ របស់ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។

ន័យដូចមានចែងក្នុងកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំសូមផ្ញើជូនឯកឧត្តម នូវរបាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផល "មួយឆ្នាំនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់" ដោយប្រៀបធៀបនឹងខ្លឹមសារក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានីតិកាលទី៥ នៃរដ្ឋសភា ចំនួន០១ច្បាប់ ដើម្បីជូនជ្រាបជាសេចក្តីរាយការណ៍ ។

សូមឯកឧត្តម ទទួលនូវការគោរពរាប់អានដ៏ជ្រាលជ្រៅអំពីខ្ញុំ ។

រដ្ឋមន្ត្រី

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ចម្លងជូន

-គ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួង

-ឯកសារ កាលប្បវត្តិ

បណ្ឌិត អ៊ុក រ៉ាប៊ុន

អាស័យដ្ឋានលេខ ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
Nº 200 Preah Norodom Blvd., Sangkat Tonle Basak, Khan Chamkarmon, Phnom Penh, Cambodia

ទូរស័ព្ទលេខ : (០២៣) ៧២៦ ១២៨/ ៧២៦ ១២៩ ទូរសារលេខ : (៨៥៥) ២៣-២១៧ ៣២០
Phone : (023) 726 128 / 726 129, Fax : (855) 23 - 217 320

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

របាយការណ៍
ស្តីពីលទ្ធផល " មួយឆ្នាំនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់ " ដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងខ្លឹមសារក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានីតិកាលទី៥ នៃរដ្ឋសភា

I- សេចក្តីផ្តើម

អនុវត្តតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត និងភាពម៉ឺងម៉ាត់បំផុតរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានអនុវត្តនូវភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងស្មារតីទទួលខុសត្រូវដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើនផលិតភាព ពិពិធភាវូបនីយកម្មកសិកម្ម និងពាណិជ្ជូបនីយកម្មកសិកម្ម ដោយជំរុញការអនុវត្តនូវវិធានការចាំបាច់មួយចំនួនរួមមានៈ ការកសាងនិងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបម្រើដល់ផលិតកម្មកសិកម្ម ការផ្តល់សេវាបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្ម ការស្រាវជ្រាវបច្ចេកទេសកសិកម្ម ការគ្រប់គ្រងដីកសិកម្ម ការស្វះស្វែងរកប្រភពផ្តល់ឥណទានពីគ្រប់ដៃគូ ការស្វែងរកទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលកសិកម្ម ការពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្ម ព្រមទាំងការកសាងនិងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ក្នុងនោះក៏បានគិតគូរ ជាពិសេស អំពីការលើកកម្ពស់ការចិញ្ចឹមសត្វ និងវារីវប្បកម្មព្រមទាំងការធានាចីរភាពបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ។

II- ស្ថានភាពរួមនៃបណ្តាផ្នែកនានាក្នុងឆ្នាំកន្លងមក

គួរកត់សម្គាល់ថាកំណើន(%) នៃវិស័យកសិកម្ម មានការកើនឡើងជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ពី៣-៤% (២០០៩-២០១៣)។ កំណើននេះមានការប្រែប្រួលពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ហើយការប្រែប្រួលនេះក៏មានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងស្ថានភាពអាកាសធាតុនៃឆ្នាំនីមួយៗផងដែរ។ ដូចនេះ វិស័យកសិកម្មពឹងផ្អែកច្រើននៅឡើយលើកត្តាធម្មជាតិ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ផលិតកម្មកសិកម្ម។ នៅឆ្នាំ២០០៩ វិស័យកសិកម្មបានកើនប្រមាណ៥,៤% ឆ្នាំ២០១២ មានកំណើនប្រហែល ៤,៣% និងនៅឆ្នាំ២០១៣ កំណើននេះបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម១,៧% ដោយសារផ្ទៃដីប្រមូលផលស្រូវធ្លាក់ចុះ -0,៣៨%។

ផ្នែកដំណាំមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដោយសមាសភាគរបស់ផ្នែកនេះមានចំនួន៥២,៩%នៅឆ្នាំ២០០៩ និងមាននិន្នាការកើនឡើងរហូតដល់៥៤,២%នៅឆ្នាំ២០១៣។ ផលិតកម្មសត្វមានសមាសភាគចូលរួមប្រមាណ១៤%នៅឆ្នាំ២០១៣។ ចំពោះសមាសភាគផ្នែកជលផលមានការប្រែប្រួលពី២៥,២%នៅឆ្នាំ២០០៩ រហូតដល់២៦,៤៥%នៅឆ្នាំ២០១៣នេះ។ ដោយឡែកសមាសភាគចូលរួមផ្នែករុក្ខាជីវកម្មព្រៃឈើ មានការថយចុះជាបន្តបន្ទាប់បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០០៩ ពី៦,៦% មកត្រឹមតែ៥,៥%នៅឆ្នាំ២០១៣។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ នឹងធ្វើការវាយតម្លៃអំពីស្ថានភាពប្រែប្រួលនៃកំណើនសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤នាពេលខាងមុខនេះ។

ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានខិតខំពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកសិកម្មនិងទឹក ជលផលនិងព្រៃឈើ សំដៅជំរុញលើកកម្ពស់បង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម ធានាឱ្យបាននូវបរិមាណនិងគុណភាព ធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនការនាំចេញកសិផល។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ វិស័យកសិកម្មបាននិងកំពុងស្រូបទាញនូវទុនវិនិយោគពីអ្នកវិនិយោគទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេសកាន់តែច្រើនឡើងជាលំដាប់ ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ទោះជួបប្រទះនូវកត្តាអវិជ្ជមានខ្លះៗក៏ដោយ។

អាស័យដ្ឋានលេខ ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
No. 200 Preah Norodom Blvd, Sangkat Tonle Basak, Khan Chamkarmon Phnom Penh, Cambodia
ទូរស័ព្ទលេខ: (០២៣) ៧២៦ ១២៨ / ៧២៦ ១២៩ ទូរសារលេខ : (៨៥៥) ២៣-២១៧ ៣២០
Phone : (023) 726 128 / 726 129 Fax : (855) 23 217 320

III- សមិទ្ធផលសម្រេចបានក្នុងរយៈពេល "មួយឆ្នាំនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់"

ជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំទី១នៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទដែលមានអង្គភាពជំនាញជាសេនាធិការបានសម្រេចសមិទ្ធផលដូចតទៅៈ

១. ការងារបង្កបង្កើនផលគ្រប់មុខដំណាំ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់យកឆ្នាំ២០១៥ ជាឆ្នាំគោលដៅដើម្បីសម្រេចធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអតិរេកស្រូវមានជាង៤លានតោន ហើយដែលអាចកែច្នៃជាអង្ករនាំចេញជាផ្លូវការយ៉ាងតិចជាង១លានតោននៅឆ្នាំ២០១៥ និងធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអង្ករកម្ពុជាត្រូវបានគេទទួលស្គាល់តាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវទិសដៅគោលនយោបាយខាងលើ កិច្ចការជាច្រើនត្រូវបានអនុវត្ត និងសម្រេចឱ្យបាននាពេលខាងមុខ។ គ្រប់អង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធក្នុងផ្នែកនីមួយៗ រួមទាំងមន្ទីរកសិកម្មរាជធានី-ខេត្តទាំងអស់ បានខិតខំអនុវត្តយ៉ាងសកម្ម នូវបណ្តាសកម្មភាពទាំងឡាយដូចមានចែងនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ក៏ដូចជាសកម្មភាពមួយចំនួនធំទៀត ដែលមានចែងក្នុងឯកសារគោលនយោបាយ ស្តីពី "ការជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ" ។

ក្នុងន័យនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានខិតខំអនុវត្តនូវសកម្មភាពជាយុទ្ធសាស្ត្រជាច្រើនដើម្បីសម្រេចទិសដៅគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលរួមមានៈ

ទី១- លទ្ធផលដាំដុះដំណាំស្រូវឆ្នាំ២០១៤-២០១៥ៈ

ជាលទ្ធផលជាក់ស្តែង ផលិតកម្មដំណាំស្រូវអនុវត្តបាននាឆ្នាំ២០០៩សម្រេចបានចំនួន២,៧១លានហិកតា និងបានកើនដល់៣លានហិកតានាឆ្នាំ២០១៣ (កើនលើសឆ្នាំ២០០៩ប្រមាណជា១០%)។ ផ្ទៃដីអាចប្រមូលផលបានកើនពី២,៦៧លានហិកតានៅឆ្នាំ២០០៩ ដល់ជាង២,៩៦លានហិកតានៅឆ្នាំ២០១៣។ ទិន្នផលមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ២០១៣ទទួលបានគិតទាំងប្រាំងនិងវស្សាចំនួន៣,១៦៣តោន/ហិកតា កើនលើសឆ្នាំ២០០៩ ប្រមាណ១១,៥% (ទិន្នផលស្រូវឆ្នាំ២០០៩ទទួលបានត្រឹមតែ២,៨៣តោន/ហិកតា)។ រីឯលទ្ធផលនៃការងារបង្កបង្កើនផលស្រូវសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤មានដូចខាងក្រោមៈ

ក- ដំណាំស្រូវរដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៤

នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៤នេះស្ថានភាពទឹកភ្លៀងបានចាប់ផ្តើមធ្លាក់យឺតជាងរដូវវស្សាឆ្នាំមុន។ ជាមួយគ្នានេះដែរ កសិករបានជួបប្រទះនូវគ្រោះធម្មជាតិ (កង្វះខាតទឹកដើមរដូវនិងទឹកជំនន់ពាក់កណ្តាលរដូវ) ដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់ការងារបង្កបង្កើនផល។ ជារួមស្ថានភាពនៃអាកាសធាតុបែបនេះ បានបណ្តាលឲ្យប៉ះពាល់ដល់ទំហំផ្ទៃដីបង្កបង្កើនផល ការលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវ និងបង្កការខូចខាតដល់ដំណាំរដូវវស្សាមួយចំនួន។ ជាមួយនឹងបញ្ហាទាំងឡាយដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានខិតខំជំរុញលើការងារបង្កបង្កើនផលរដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៤ និងទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោមៈ

- ផ្ទៃដីភ្ជួររាស់សរុបចំនួន២.៩៧៥.១២១ហិកតា (ក្នុងនោះភ្ជួររាស់ដោយគោ-ក្របីចំនួន៧១១.៣៦៤ហិកតា ស្មើនឹង២៤% និងគ្រឿងយន្តចំនួន២.២៦៣.៧៥៧ហិកតា ស្មើនឹង៧៦%) តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន២៧៤.០៩៤ហិកតា និងតិចជាងមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន១៤៤.៥៨៦ហិកតា
- ផ្ទៃដីសាបសរុបចំនួន១១៣.៣៣២ហិកតា តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន៤៥.៥៥៤ហិកតា និងតិចជាងមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន៧២.១៧៨ហិកតា
- ផ្ទៃដីសន្ទូងនិងព្រោះសរុបចំនួន២.៥៦៤.៤២៨ហិកតា ស្មើនឹង១០៦,៣៥ភាគរយនៃផែនការ២.៤១១.២០៧ហិកតា តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន៣.២៩៥ហិកតា និងលើសមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន១១១.៨៣២ហិកតា រួមមានៈ
    - ស្រូវស្រាលចំនួន៦៦២.០៦៨ហិកតា (ក្នុងនោះស្រូវបង្កើនរដូវចំនួន១៧៧.៤៤៦ហិកតា) លើសឆ្នាំមុនចំនួន១.៧៩៨ហិកតា និងលើសមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន៣៨.២៥០ហិកតា
    - ស្រូវកណ្តាលចំនួន១.២៥៥.១៤៤ហិកតា លើសឆ្នាំមុនចំនួន២២.៦៧៣ហិកតា និងលើសមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន៨៦.០៥០ហិកតា

- ស្រូវធ្ងន់ចំនួន៥៥០.៥៧៩ហិកតា តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន៦.៦២២ហិកតា និងលើសមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន២៥.២៣២ហិកតា
- ស្រូវចម្ការចំនួន៨៤.០៨៨ហិកតា តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន៣.៨៥៥ហិកតា និងតិចជាងមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន៦.០៨២ហិកតា
- ស្រូវឡើងទឹកចំនួន៥២.៥៣៩ហិកតា តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន១៣.៥២៣ហិកតា និងតិចជាងមធ្យមភាគច្រើនឆ្នាំចំនួន៣១.៦១៧ហិកតា។

ខ- ការងារប្រមូលផលស្រូវរដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៤

មកដល់ពេលនេះ ការងារប្រមូលផលស្រូវរដូវវស្សា សម្រេចបានលើផ្ទៃដីសរុបចំនួន ២.៤២៣.២៩៨ហិកតា ស្មើនឹង៩៨,៥% នៃផ្ទៃដីអនុវត្ត ដោយទទួលបានបរិមាណផលសរុបចំនួន៦.៦៦៦.៧៨៤តោន ច្រើនជាងឆ្នាំមុន ២៣៩.៦៤០តោន ។ ទិន្នផលមធ្យម២,៧៥១តោន/ហិកតា (ឆ្នាំមុនទិន្នផលមធ្យម២,៩២១តោន/ហិកតា)។

គ- ល្បឿនការងារបង្កបង្កើនផលស្រូវរដូវប្រាំងឆ្នាំ២០១៤-២០១៥

-លទ្ធផលភ្ជួររាស់រៀបចំដីសម្រេចបានចំនួន៤៦២.៥២០ហិកតា លើសឆ្នាំមុនចំនួន១១៤.៥៨៣ហិកតា

-សាបបានសរុបចំនួន៣.៧៩១ហិកតា លើសឆ្នាំមុនចំនួន២៤ហិកតា

-ស្ទូងនិងព្រោះសម្រេចបានចំនួន៣៩២.៩៣៣ហិកតាស្មើនឹង៩៤,២៤ភាគរយនៃផែនការ៤១៦.៩៦៥ហិកតា លើសឆ្នាំមុន១១៩.១២៩ហិកតា។

ឃ- ស្ថានភាពប៉ះពាល់និងខូចខាតដោយគ្រោះធម្មជាតិ

- **គ្រោះខ្វះទឹក៖** ប៉ះពាល់លើផ្ទៃដីសរុបចំនួន១១៤.៤៧៥ហិកតា ក្នុងនោះសំណាបសរុបចំនួន ៧.៦៥៦ ហិកតា និងសន្ទូង-ពង្រោះសរុបចំនួន១០៦.៨១៩ហិកតា។ សំណាបខូចខាតអស់ចំនួន១.៩១២ហិកតា សន្ទូង-ពង្រោះខូចខាតចំនួន១៨.១៧៤ហិកតា។ សំណាបស្តារបានចំនួន២១៧ហិកតា និងសន្ទូង-ពង្រោះចំនួន ៧.៩០៣ហិកតា

- **គ្រោះទឹកជំនន់៖** ប៉ះពាល់លើផ្ទៃដីសរុបចំនួន៧៨.៣២៨ហិកតា ក្នុងនោះសំណាបសរុបចំនួន ២៥០ ហិកតា និងសន្ទូង-ពង្រោះសរុបចំនួន៧៨.០៧៨ហិកតា។ សំណាបខូចខាតអស់ចំនួន៩៣ហិកតា និងសន្ទូង-ពង្រោះខូចខាតចំនួន២៣.៣៤០ហិកតា។ សន្ទូង-ពង្រោះស្តារបានចំនួន៦.៦២៤ហិកតា។

ង- ការងារអន្តរាគមន៍

ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាគ្រោះធម្មជាតិខាងលើនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានផលិតពូជដំណាំដើម្បីត្រៀមអន្តរាគមន៍ដូចខាងក្រោម៖

- **ពូជស្រូវ:**
  - ត្រៀមបម្រុងពូជស្រូវសុទ្ធល្អ (IR66 និងផលសារ) បានចំនួន២២០តោន
  - គម្រោង EFAP ផលិតពូជស្រូវបានចំនួន៤៣៤តោន
  - គម្រោង **សម្តេច ហ៊ុន សែន** ផលិតពូជស្រូវបានចំនួន៣១៥,៨៤តោន
- **ពូជដំណាំរួមផ្សំ**

ពូជបន្លែគ្រប់មុខ (ផ្ទីស ត្រសក់ ត្រប់វែង ល្ពៅ ប៉េងប៉ោះ សណ្តែកគួរ ពោតដំណើប និងពោតផ្អែម) សរុបបានចំនួន១១.៨៣០គីឡូក្រាម ដើម្បីចែកជូនប្រជាកសិករដែលរងគ្រោះដោយទឹកជំនន់សម្រាប់យកទៅដាំដុះស្តារឡើងវិញលើការខូចខាត។

ទី២- ការជំរុញសហគមន៍ផលិតកម្មកសិកម្ម៖

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាននិងកំពុងតម្រង់ទិសនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍ ទៅរកការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់សហគមន៍កសិកម្មដើម្បីផលិតក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំ។ ជាក់ស្តែង មកពេលនេះសហគមន៍អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម

សរុបទូទាំងរាជធានី ខេត្តមានចំនួន៥៥៣សហគមន៍ មានសមាជិកសរុប៥៣.៦៣៤នាក់ (ស្ត្រី៣០.១២៧៤នាក់) មានទុនសរុបចំនួន២៧.៧០៩,៥៩លានរៀល។ ការរៀបចំដើម្បីអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម ការពង្រឹងការងារសហគមន៍កសិកម្មក៏កំពុងត្រូវបានជំរុញផងដែរ ដោយសម្រេចបានលទ្ធផលមួយចំនួនរួមមាន៖ (១)អនុក្រឹត្យលេខ ១៧៩អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២១០១៤ ស្តីពីការបង្កើតនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម ចំណុះអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ និង (២) ប្រកាសស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ការិយាល័យ និងអង្គភាពចំណុះនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម។

ទី៣- <u>ការបង្កើនផលិតភាពនិងការនាំចេញផលិតផលកសិកម្ម៖</u>

ក្រសួងបានខិតខំជំរុញ និងសម្រួលពាណិជ្ជកម្មនិងការនាំចេញ តាមរយៈសកម្មភាពភូតគាមអនាម័យ ដោយបានខិតខំពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេស ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សមត្ថភាពវាយតម្លៃនិងទប់ស្កាត់ហានិភ័យអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យព្រមទាំងការពង្រឹង ការកសាង និងអនុវត្តច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តក្រោមច្បាប់នានាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។ ជាក់ស្តែងអង្គភាពជំនាញបានធ្វើការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យលើកសិផលកម្ពុជាដែលនាំចេញសរុបចំនួនជាង២លានតោន រួមមាន៖ អង្ករ ៣៨៧.០៦១តោន ចំណិតដំឡូងមីក្រៀម៩៦១.២៧៥តោន ដំឡូងមីស្រស់ ៣១៧.៦១៣តោន ម្សៅដំឡូងមី៧.០៣៥តោន សណ្តែកសៀង១៥.៣៣៣តោន ដូងប្រេង២.៧៣៨តោន ពោត៩០.៦៨១តោន និងគ្រាប់ស្វាយចន្ទី៥១.២១៦តោន។

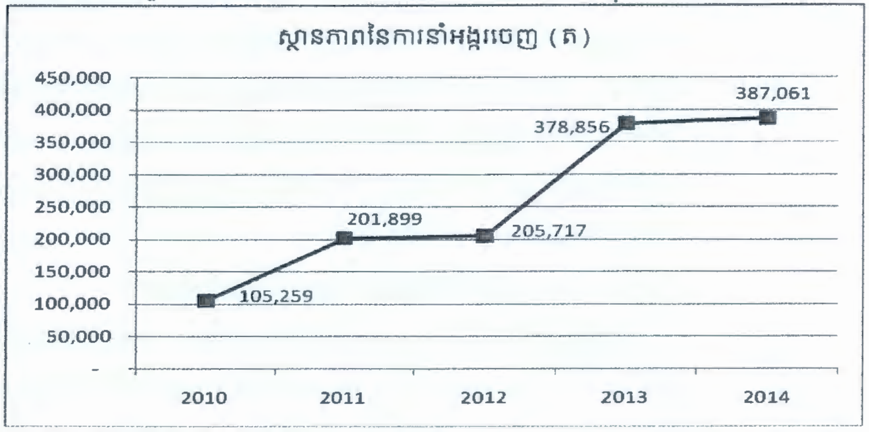

ដើម្បីជំរុញកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មនៅកម្ពុជា ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារជាមួយអគ្គរដ្ឋបាលត្រួតពិនិត្យគុណភាព អធិការកិច្ច និងចត្តាឡីស័កនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិនស្តីពីការនាំផលិតផលពោតកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសចិន និងផែនការការងារចត្តាឡីស័កសម្រាប់បើកទីផ្សារផ្លែចេក ផ្លែស្វាយ និងសណ្តែកសៀងពីកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសចិន។

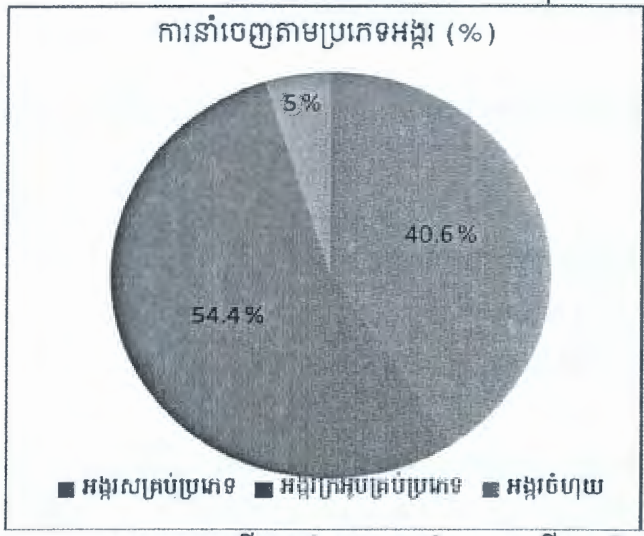

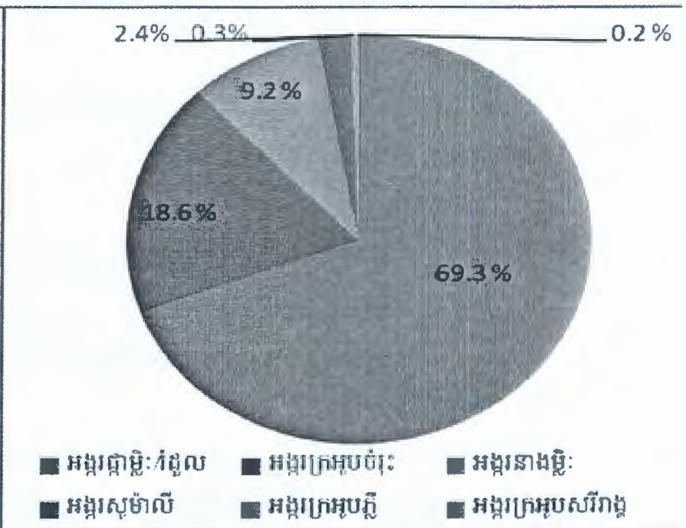

ជារួមការបង្កើនផលិតភាព និងការបង្កើនផលិតផលស្រូវទទួលបានជោគជ័យ ដោយសារសកម្មភាពចម្បងមួយចំនួនដូចជា៖ ការដូរពូជពីពូជស្រូវធ្ងន់មកប្រើពូជស្រូវកណ្តាលនិងស្រូវស្រាល ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដាំដុះដល់កសិករតាមរយៈការធ្វើស្រែបង្ហាញនិងទិវាស្រែ ដែលគាំទ្រដោយភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មភូមិ ការធ្វើស្រែបង្ហាញអំពីប្រព័ន្ធ

ប្រពលវប្បកម្មដំណាំស្រូវតាមគោលការណ៍ធម្មជាតិ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តកសិកម្មសមស្រប ការបើកសាលារៀនស្រែកសិករ ការប្រើបច្ចេកទេសដំណាំគ្របដី ដើម្បីបង្កើនជីជាតិដីនិងទិន្នផល ការពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្ម ការបង្កើនការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍពូជស្រូវជាមួយនឹងការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ដីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវសំខាន់ៗក្នុងចំណោម១០ពូជ បានទទួលនូវការវាយតម្លៃជាវិជ្ជមានពីសំណាក់ប្រជាកសិករព្រមទាំងមានការទទួលយកពីវិស័យឯកជនផងដែរ។ ទាំងអស់នេះជាបទពិសោធន៍ជាវិជ្ជមាននឹងជំរុញឱ្យផលិតកម្មស្រូវ មានការរីកលូតលាស់តាមការរំពឹងទុក ជាពិសេសការបំផុសចលនាកសិករឱ្យចេះធ្វើកសិកម្មចម្រុះ និងប្រែក្លាយទឹកដីដែលមានប្រភពទឹកស្រោចស្រពគ្រប់គ្រាន់ឱ្យទៅជាតំបន់ដែលមានពណ៌បៃតងជាអចិន្ត្រៃយ៍។ បន្ថែមពីនេះទៀតច្បាប់ស្តីពី «ការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្ម» កំពុងត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយ។

ទី៤- <u>ការបង្កើនគុណភាពផលិតផលស្រូវតាមរយៈការពិសោធន៍និងស្រាវជ្រាវ៖</u>

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដោយមានវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា ជាអង្គភាពជំនាញបានខិតខំបង្កាត់និងផលិតពូជគ្រឹះដើម្បីចែកចាយផលិតបន្ត ព្រមទាំងបានចងក្រងនិងផ្សព្វផ្សាយពូជស្រូវ១០មុខដែលបានកំណត់ រួមទាំងវិធីសាស្ត្រសម្រិតសម្រាំងស្រូវបែបកសិករ ការកំណត់ក្រុមដី និងកម្រិតប្រើប្រាស់ជីនិងលក្ខខណ្ឌគ្រប់បរិស្ថានដំណាំស្រូវ និងបានផ្សព្វផ្សាយជូនដល់កសិករនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធទូទាំងប្រទេស។ ជាក់ស្តែងការងារជាច្រើនត្រូវបានអនុវត្តរួមមាន៖

- ការអភិរក្សពូជដំណាំកសិកម្ម៖ បានប្រមូលយកមករក្សាទុកបន្ថែមនូវពូជដំណាំផ្សេងៗចំនួន២៦៥សំណាក ហើយដែលជាសរុបចំនួន៦.៩២៥បញ្ជី/សំណាក នៃដំណាំចំនួន៣០ប្រភេទ
- បានបញ្ចេញពូជស្រូវធ្ងន់ថ្មីមួយទៀតឈ្មោះ *ដំណើបស្បៃមង្គល* ជូនកសិករប្រើប្រាស់
- *អង្ករបស់ពូជស្រូវផ្ការំដួល ត្រូវបានចាត់ទុកជា The World's Best Rice រយៈពេល៣ឆ្នាំជាប់ៗគ្នាពីឆ្នាំ ២០១២ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៤*
- គួរកត់សម្គាល់ថា នៅតំបន់ស្រោចស្រពពេញលេញក្នុងមួយឆ្នាំ ការធ្វើស្រូវដើមរដូវវស្សា ស្រូវវស្សា (ដោយប្រើពូជស្រូវផ្ការំដួល ផ្ការមៀត ឬពូជស្រូវក្រអូបផ្សេងទៀត) និងធ្វើបន្លែឬសណ្តែកក្នុងរដូវប្រាំងជាប្រព័ន្ធដាំដុះផ្តល់ផលចំណេញនិងរក្សាគុណភាពដីសមស្របជាងគេ។ ម្យ៉ាងទៀត ផលិតភាពស្រូវវស្សាជាមធ្យមអាចកើនរហូតដល់៤តោន/ហត គឺច្រើនជាងផលិតភាពដែលទទួលបានជាមធ្យមក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ជាង១តោន ដោយកសិករត្រូវអនុវត្តតាមបង្គុំបច្ចេកទេសបង្កើនផលិតភាពរបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា
- ការប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិលាយជាមួយជីគីមីតាមកម្រិតណែនាំលើដំណាំស្រូវជាការអនុវត្តប្រកបដោយនិរន្តរភាព
- ចែកពូជស្រូវផ្ការំដួល ផ្ការំដេង ផ្ការមៀត និងសែនពិដោរ ជូនកសិករ ព្រមទាំងបានបង្រៀនអំពីវិធីសាស្ត្រផលិតនិងសម្រិតសម្រាំងគ្រាប់ពូជស្រូវ
- កែច្នៃឧបករណ៍ដាំគ្រាប់ស្រូវស្ងួត បង្ហាត់បង្រៀន និងទុកជូនកសិករប្រើប្រាស់
- បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលកសិករ អំពីបច្ចេកទេសដាំដុះ ថែទាំ សម្រិតសម្រាំងគ្រាប់ពូជនិងក្រោយប្រមូលផលដំណាំដែលមានកសិករចូលរួមចំនួន៨៥៥នាក់
- បានបែងចែកឯកសារ និងព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មានកសិករជូនអ្នកពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសមន្ទីរកសិកម្មនិងកសិករចំនួន១៤.៧០០ច្បាប់
- បានបង្ហាញនូវលទ្ធផលវិភាគ DNA និងអាហារូបត្ថម្ភ (Nutrition values) របស់ពូជស្រូវផ្ការំដួល ផ្ការមៀត ផ្ការំដេង នៅក្នុងគេហទំព័ររបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា ដើម្បីវិស័យឯកជនផ្នែកស្រូវអង្ករប្រើប្រាស់។

ទី៥. ការជំរុញពិពិធកម្មដំណាំរួមផ្សំនិងឧស្សាហកម្ម

ផលិតកម្មដំណាំរួមផ្សំនិងឧស្សាហកម្ម ដូចជា ពោត ដំឡូងមី សណ្តែកបាយ សណ្តែកសៀង មានការប្រែប្រួលចុះឡើងទៅតាមប្រភេទដំណាំនីមួយៗហើយក៏អាស្រ័យទៅតាមឥទ្ធិពលនៃកត្តាថ្លៃនិងទីផ្សារផងដែរ។ ផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំរួមផ្សំ និងឧស្សាហកម្មទូទាំងប្រទេសសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ សម្រេចបានប្រមាណជាង៩៤១ពាន់ហិកតា កើនលើសឆ្នាំ២០០៩ ប្រមាណ៤០% និងបរិមាណផលសរុបប្រចាំឆ្នាំមាននិន្នាការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺកើនឡើងបានពី៥,៤លានតោននាឆ្នាំ២០០៩ រហូតដល់ជាង១០,៥លានតោនឆ្នាំ២០១៣ កើនប្រមាណ៩៤%។

ការងារដាំដុះដំណាំរួមផ្សំ ក្នុងរដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៤ អនុវត្តបានចំនួន៦៨៤.០៥៨ហ.ត ស្មើនឹង១២៩,៥៥% នៃផែនការចំនួន៥២៨.០១៨ហ.ត លើសឆ្នាំមុនចំនួន៣០.៩៦១ហ.ត។ រីឯផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំឧស្សាហកម្មក្នុងរដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៤ អនុវត្តបានចំនួន១២៨.៧០៨ហ.ត ស្មើនឹង៨១,៩៨%នៃផែនការចំនួន ១៥៧.០០៧ហ.ត តិចជាងឆ្នាំមុនចំនួន១៩.៦៧៤ហ.ត។

២. ការបង្កើនផលិតភាពលើដំណាំកៅស៊ូ

ក្នុងបរិបទនៃការលើកកម្ពស់ផលិតភាពដំណាំកៅស៊ូ ក្រសួងបានដាក់ចេញនូវគោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ៦ចំណុចជាសំខាន់រួមមាន៖ (១) ការធានាគុណភាព និងផលិតភាពនៃការដាំដុះកៅស៊ូ (២) ការសិក្សាអំពីលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ដោយស្របច្បាប់នូវសក្តានុពលដីទំនេរដែលកបនឹងដំណាំកៅស៊ូ (៣) ការជំរុញការដាំដុះកៅស៊ូគ្រួសារ (៤) ការជំរុញចម្ការកៅស៊ូឧស្សាហកម្មដើម្បីធ្វើជាស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍចម្ការកៅស៊ូគ្រួសារ (៥) ការជំរុញខ្សែចង្វាក់តម្លៃកៅស៊ូឲ្យបានល្អ (៦) ការពង្រឹងតួនាទីដឹកនាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូនិងអភិបាលកិច្ច។

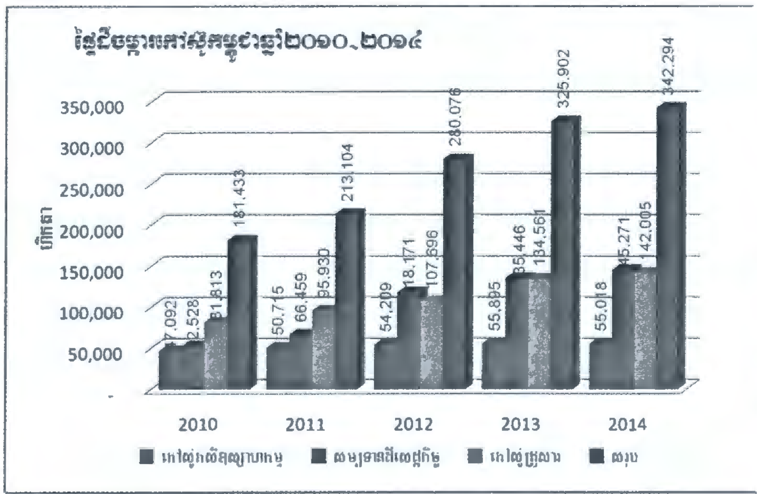

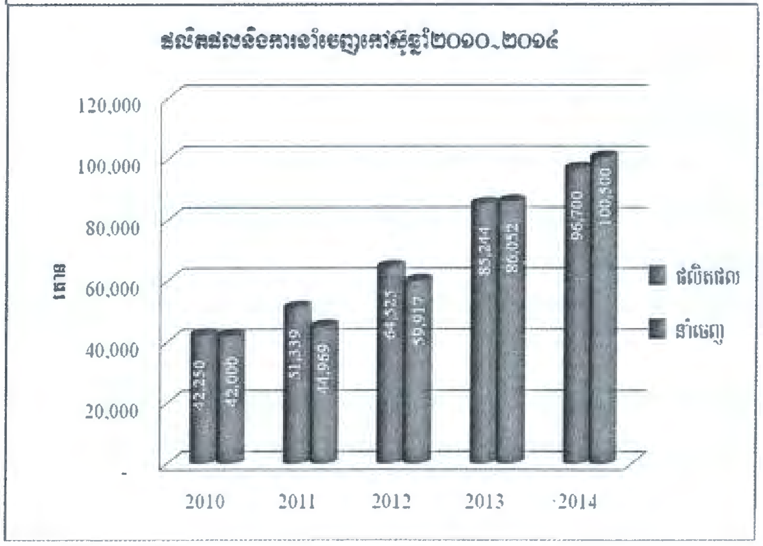

តាមការប៉ាន់ស្មានក្នុងឆ្នាំ២០១៤នេះ ផ្ទៃដីដាំដុះកៅស៊ូសរុបមានចំនួន ៣៤២.២៩៤ ហិកតាកើនឡើងចំនួន៤,១%ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៣ (៣២៨.៧៧១ហិកតា) ដែលមានផ្ទៃដីចៀរជ័រសរុបមានចំនួន៨៩.៣៥០ហិកតា ទទួលបានផលិតផលចំនួន៩៦.៧០០តោន និងធ្វើការនាំចេញចំនួន១០០.៥០០តោន។ តាមការព្យាករណ៍រហូតដល់ឆ្នាំ២០២០ផ្ទៃដីដាំដុះកៅស៊ូអាចនឹងកើនឡើងដល់ជាង ៤៥ម៉ឺនហិកតា និងទទួលបានផលិតផលជាង៤០-៤៥ម៉ឺនតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។

ស្របជាមួយការរីកចម្រើនខាងលើ ដើម្បីទទួលបានទាំងបរិមាណនិងគុណភាពកៅស៊ូនោះ អគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានអនុវត្តសកម្មភាពជាច្រើនក្នុងការចូលរួមគាំទ្រនៅថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិដូចជា ការផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងពីបច្ចេកទេសជ្រើសរើសពូជ ការដាំដុះ ការថែទាំ ការប្រមូលផល ការកែច្នៃបឋម និងការធ្វើពាណិជ្ជកម្មផលិតផលកៅស៊ូ ជាបន្តបន្ទាប់។ ជាមួយគ្នានោះកម្ពុជាក៏បានចូលជាសមាជិកពេញសិទ្ធិនៃក្រុមប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូអន្តរជាតិ(IRRDB: International Rubber

Research and Development Board) ក្នុងឆ្នាំ២០០១ និងជាសមាជិកពេញសិទ្ធិនៃសមាគមប្រទេសផលិតកៅស៊ូធម្មជាតិ (ANRPC: Association of Natural Rubber Producing Countries) កាលពីឆ្នាំ២០០៩ ដែលប្រទេសសមាជិកចំនួន១១រួមមាន៖ កម្ពុជា ចិន ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូណេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ប៉ាពួញូហ្គីណេ ហ្វីលីពីន សឹង្ហបុរី ស្រីលង្កា ថៃ និងវៀតណាម ។

ជាមួយនឹងដំណើរការអនុវត្តប្រកបដោយផ្លែផ្កា និងសុទិដ្ឋិនិយម ផ្នែកកៅស៊ូនេះ បានជួបនូវបញ្ហាប្រឈមគឺតម្លៃកៅស៊ូនៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិ បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកចាប់តាំងពីចុងឆ្នាំ២០១១ និងបានបន្តអូសបន្លាយរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកដាំ ជាពិសេសជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករកៅស៊ូតូចតាចដែលពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើដំណាំកៅស៊ូ។ ស្ថិតក្នុងបរិបទនេះ កិច្ចប្រជុំពិសេសថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីរបស់គណៈកម្មាធិការនៃក្រុមប្រឹក្សាកៅស៊ូអន្តរជាតិត្រីភាគី (ITRC) រួមមានប្រទេសថៃ ឥណ្ឌូណេស៊ី និងម៉ាឡេស៊ី ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅ នៅទីក្រុងគូឡាលំពួរប្រទេសម៉ាឡេស៊ី កាលពីពេលថ្មីៗនេះ បានពិភាក្សារិះរកវិធានការនានា សំដៅជួយពង្រឹងតម្លៃកៅស៊ូធម្មជាតិឡើងវិញ និងមានសមធម៌សម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ ដល់កសិករតូចតាចចំនួនជាង៤,៦លាន គ្រួសារនៅក្នុងប្រទេសទាំងបី ដែលមានសមាមាត្រជាង៨៥% នៃផ្ទៃដីកៅស៊ូសរុប ក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។ សង្ឃឹមថា តម្រូវការជ័រកៅស៊ូនឹងកើនឡើងវិញ ជាមួយនឹងតម្លៃងើបឡើងវិញផងដែរ។

ទោះបីជាថ្លៃកៅស៊ូមានការចុះយ៉ាងខ្លាំង និងមានកត្តាអវិជ្ជមានមួយចំនួនដែលបានជួបប្រទះកន្លងមកក៏ពិតមែនតែជារួមសមិទ្ធផលដែលសម្រេចបាន គឺទៅតាមគោលដៅដែលគ្រោងទុក។ ទាំងអស់នេះ គឺកើតឡើងដោយការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ក្រុមហ៊ុនចម្ការកៅស៊ូកសិឧស្សាហកម្ម ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា និងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីកសិករកៅស៊ូគ្រួសារផងដែរ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ការបង្កើនលទ្ធភាព និងសមត្ថភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មកៅស៊ូត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ និងត្រូវជំរុញបន្ថែមទៀត ដើម្បីរួមចំណែកដោយជោគជ័យក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

៣. ផលិតកម្មសត្វ

ជារួមផលិតកម្មសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មនៅកម្ពុជា ជាពិសេសគោ ក្របី ជ្រូក និងបក្សីមានការវិវឌ្ឍគួរឲ្យកត់សម្គាល់ទាំងចំនួនសត្វទាំងបែបផែនផលិតកម្ម ដែលផលិតកម្មនេះអាចធានាការផ្គត់ផ្គង់សេចក្តីត្រូវការក្នុងស្រុកនាពេលកន្លងមក ហើយមានគោ ក្របី ជ្រូក និង ផលិតផលមានដើមកំណើតពីសត្វមួយចំនួនត្រូវបាននាំចេញទៅបរទេស។

ពិនិត្យជារួមផលិតកម្មគោជាលក្ខណៈគ្រួសារក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ពីឆ្នាំ២០០៩ដល់ឆ្នាំ២០១៣នេះ មានការប្រែប្រួលថយចុះ ប្រមាណ៤,២% ដោយបានថយចុះពី៣,៦លានក្បាលនាឆ្នាំ២០០៩ មកត្រឹម៣,៤លាន ក្បាលនាឆ្នាំ២០១៣។ រីឯការចិញ្ចឹមក្របីជាលក្ខណៈគ្រួសារក៏មានការប្រែប្រួលថយចុះប្រមាណ១៦,៤% គឺថយចុះពីចំនួន៧៤០ពាន់ក្បាល (ឆ្នាំ២០០៩) មកត្រឹម ៦១៩ ពាន់ក្បាល (ឆ្នាំ២០១៣)។ ការថយចុះចំពោះផលិតកម្មគោ ក្របីនេះ គឺជាការថយចុះគោក្របីអូសទាញ មូលហេតុបណ្តាលមកពីកសិករកាន់តែច្រើនឡើងៗ បានបោះបង់ការភ្ជួររាស់ដោយគោ ក្របី មកប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តកសិកម្មវិញ (ជាង៧០% នៃផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំស្រូវត្រូវបានអនុវត្តដោយគ្រឿងយន្ត) កង្វះកម្លាំងពលកម្មនៅជនបទ (ចំណាកស្រុក) មានការលំបាកក្នុងការស្វែងរកតំបន់មានទឹកនិងចំណីគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វគោក្របី។ ទន្ទឹមនឹងការថយចុះកម្លាំងអូសទាញនេះ កសិករបានងាកមកចិញ្ចឹមគោមេ គោយកសាច់ ជាមួយគ្នានឹងការចាប់ផ្តើមការវិនិយោគចិញ្ចឹមគោសាច់វិញ។

ការចិញ្ចឹមជ្រូកជាលក្ខណៈគ្រួសារមានការប្រែប្រួលកើនឡើងក្នុងអំឡុងពេល៥ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ពោលគឺផលិតកម្មជ្រូកជាលក្ខណៈគ្រួសារបានកើនប្រមាណ១៥% (កើនឡើងពី២,១លានក្បាលនាឆ្នាំ២០០៩ ដល់ចំនួនជាង២,៤លានក្បាលនាឆ្នាំ២០១៣) ដោយសារមានការវិនិយោគបង្កើតកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វខ្នាតមធ្យម និងខ្នាតធំ។ ចំណែកផលិតកម្មចំណីសត្វ មានការវិនិយោគបង្កើតរោងចក្រចំណីសត្វ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក។ ដោយឡែកប្រជាកសិករមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការផលិតដំណាំចំណីសត្វ និងមានការយល់ដឹងខ្ពស់លើការប្រើប្រាស់ចំណីសត្វ និងចំណីផ្សំស្រេច។

៣.១-ការងារស្រាវជ្រាវផលិតកម្មសត្វ

ស្ថានីយ៍ចិញ្ចឹមជ្រូកពូជបង្ហាញកម្ពុជាចិន មានពូជជ្រូកសរុប២៧៨ក្បាល ក្នុងនោះជ្រូកបាចំនួន១៣ក្បាល ជ្រូកមេ១០១ក្បាល និងកូនជ្រូក១៦៤ក្បាល។ ស្ថានីយ៍ចិញ្ចឹមជ្រូកបង្ហាញកម្ពុជាចិន បានលក់កូនជ្រូកចែកចាយជូនកសិករសម្រាប់ធ្វើពូជក្នុងតម្លៃគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ ក្នុងនោះបានលក់កូនជ្រូកជូនកសិករពីខេត្តចំនួន ១២ រួមមានខេត្តកណ្ដាល ព្រះវិហារ តាកែវ ព្រះសីហនុ សៀមរាប ព្រៃវែង កំពង់ចាម រាជធានីភ្នំពេញ ពោធិ៍សាត់ បន្ទាយមានជ័យ កំពត និងរតនគិរី។

ស្ថានីយចិញ្ចឹមគោពូជភ្នំតាម៉ៅៈ គោសរុបមានចំនួន១៨៩ក្បាល ក្នុងនោះគោបា៤ក្បាល គោមេប្រាម៉ាន់កាត់៦២ក្បាល គោជំទង់៤៩ក្បាល គោបៅដោះ៣៦ក្បាល និងគោកំផែងសៃន៣៨ក្បាល។ ពូជគោមួយចំនួនត្រូវបានលក់ចែកចាយកសិករក្នុងតម្លៃគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ និងពូជស្មៅជាច្រើនប្រភេទដូចជាពូជស្មៅយើងក្រាសហ្គីណេ ម៉ារ៉ាន់ឌូ មូឡាតូ ប៉ាសប៉ាលូម និងស៊ីមួង ត្រូវបានចែកចាយដល់ការិយាល័យផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាលខេត្ត និងកសិករ ដើម្បីធ្វើពូជដាំសម្រាប់ចំណីសត្វ។ បន្ថែមលើសពីនេះ ស្ថានីយក៏កំពុងផលិតមេជីវិតគោសម្រាប់ធ្វើការបង្កាត់ពូជដោយសិប្បនិម្មិត។

ការសាងសង់ឡជីវឧស្ម័នៈ ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈគម្រោងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការចិន-កម្ពុជា និងកម្មវិធីឡជីវឧស្ម័នថ្នាក់ជាតិដែលបានអនុវត្តក្នុងខេត្តចំនួន១៤បានចំនួន១.៩០១ឡ។

៣.២-ការងារស្រាវជ្រាវបសុព្យាបាល

នាពេលបច្ចុប្បន្ន វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវបសុព្យាបាល មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើអង្កេត តាមដានឃ្លាំមើល សិក្សាស្រាវជ្រាវ វិភាគរកមេរោគ និងធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យជំងឺប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើជំងឺដូចជា ជំងឺផ្តាសាយបក្សីញូកាស មីកូប្លាស្មា ប៉េស្តជ្រូក ប្រ៊ុយសែឡូស សារទឹក អុតក្តាម សាល់ម៉ូណែឡូស ឆ្កែឆ្កួត ជ្រូកត្រចៀកខៀវ ជំងឺស្វាជំងឺបង្កដោយប៉ារ៉ាស៊ីត។ល។

វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវបសុព្យាបាល បានប្រមូលនិងធ្វើវិភាគរកវត្តមានមេរោគបង្កជំងឺមានចំនួនសរុប ៦.៨២៦ វត្ថុវិភាគ។ ក្នុងនោះមានៈ ប៉ារ៉ាស៊ីតសាស្ត្រ បាក់តេរីសាស្ត្រ លោហិតសាស្ត្រ សេរ៉ូមសាស្ត្រ និងសរីររោគសាស្ត្រ និងមានបណ្ដាញព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍ដែលមានលេខ ០១២ ២១៤ ៩៧០ និង ០១២ ៨៣៣ ៧៩៥ និងទូរស័ព្ទ ៤ខ្ទង់ចំនួន២ខ្សែគឺលេខ១២៨៧ និង ១២៨៩ ដើម្បីសួរព័ត៌មានសុខភាពសត្វ ការទប់ស្កាត់ជំងឺឆ្លងសត្វ ជាពិសេសជំងឺផ្តាសាយបក្សី។

៣.៣-សេវាកម្មផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាល

ក . ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិៈ ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិមានចំនួន ១២.៦៤៤នាក់ ក្នុងនោះស្ត្រី ១.១២៩នាក់ ដែលជាធនធានមនុស្សដ៏សំខាន់ ដើម្បីជំរុញការលើកកម្ពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនៅមូលដ្ឋាន។

ខ . ការត្រួតពិនិត្យអនាម័យសត្វនិងផលិតផលមានដើមកំណើតពីសត្វ

- ក្រុមអន្តរាគមន៍ត្រួតពិនិត្យអនាម័យសត្វ និងផលិតផលមានដើមកំណើតពីសត្វទូទាំងប្រទេស បានឃាត់ចាប់បទល្មើសបានចំនួន ៣១ ករណី ក្នុងនោះជ្រូក៦ករណី បក្សី៨ករណី ស៊ុត៩ករណី សាច់មាន់២ករណី សាច់ក្រួច៥ករណី ស្បែកគោ ក្របី១ករណី និងបានធ្វើការផាកពិន័យមានទឹកប្រាក់សរុប ៨៥.០០០.០០០ រៀល
- មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យអនាម័យបក្សីនិងផលិតផលពីបក្សីត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រចាំការនៅច្រកក្អមសំណា បាវិត ព្រៃវល្លិ ត្រពាំងផ្លុង ភ្នំដិន ពាមបន្ទារ-កោះសំពៅ គន់ហាន់ និងច្រកព្រលានយន្តហោះអន្តរជាតិភ្នំពេញ។

គ . ការចាក់វ៉ាក់សាំងៈ ការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺសត្វ បានសម្រេចដូចខាងក្រោមៈ

- សារទឹកគោ ក្របីសម្រេចបាន ១.០៤៩.៩០០ក្បាល
- អុតក្តាមគោ ក្របីសម្រេចបាន ៣៧.៩៤៦ក្បាល

- សហការជាមួយដៃគូពីសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ដើម្បីសាងសង់អគារវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើ-សត្វព្រៃមួយដែលមានកម្ពស់ពីរជាន់នៅភ្នំពេញ និងស្ថានីយស្រាវជ្រាវមួយកន្លែងទៀតនៅខេត្តសៀមរាបដែលអគារទាំងពីរនេះជួយបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការសិក្សាបច្ចេកទេសព្រៃឈើ

- សហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ គ្រឹះស្ថានសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងគ្រឹះស្ថានសិក្សាអប់រំមួយចំនួនទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេសក្នុងការរៀបចំ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាមួយចំនួន ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសក៏ដូចជាផ្លាស់ប្តូរនូវចំណេះដឹងក្នុងវិស័យព្រៃឈើព្រមទាំងបានធ្វើការទំនាក់ទំនង និងរៀបចំបញ្ជូនមន្ត្រីវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើ សត្វព្រៃ និងមន្ត្រីពីអង្គភាពក្រោមរដ្ឋបាលព្រៃឈើទៅសិក្សានៅក្រៅប្រទេស។

ង - ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ៖

- បានទទួលសំណុំរឿងបទល្មើសព្រៃឈើ-សត្វព្រៃនិងការកាប់រានដីព្រៃឈើសរុបចំនួន ២.៤០០ករណី ក្នុងនោះសំណុំរឿងបទល្មើសព្រៃឈើត្រូវពិន័យអន្តរការណ៍ចំនួន ៦២៩ករណី និងសំណុំរឿងបទល្មើសបញ្ជូនទៅតុលាការចំនួន ១.៧៧១ករណី។ វត្ថុតាងបទល្មើសព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃរួមមាន ឈើមូល-ជ្រុង ចំនួន ១.៧៥៤ម៣ ឈើអារ ៥.៦១៧ ម៣ ឈើគ្រាក់ក្រញូង ១១៧ម៣ និង១២.០១៨គីឡូក្រាម សត្វព្រៃរស់ងាប់ ចំនួន១០៥៣ក្បាល និង១.៨២៧គីឡូក្រាម រថយន្តនិងគ្រឿងចក្រគ្រប់ប្រភេទចំនួន១.៨៥៩គ្រឿង រួមជាមួយអនុផលព្រៃឈើនិងសម្ភារផ្សេងៗមួយចំនួនទៀត ព្រមទាំងចាប់ឃាត់ខ្លួនជនល្មើសដោយធ្វើការណែនាំ និងបញ្ជូនទៅតុលាការដើម្បីធ្វើការផ្តន្ទាទោសតាមនីតិវិធីច្បាប់ចំនួន៧នាក់

- រាល់បទល្មើសព្រៃឈើដែលបានបង្ក្រាបរួច ត្រូវបានរដ្ឋបាលព្រៃឈើដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធតាមដានកុំព្យូទ័រ (Tracking System-CTS) ដើម្បីរៀបចំឱ្យមានរបៀបរៀបរយទៅតាមប្រព័ន្ធព័ត៌មានទំនើប

- ចុះស្រង់ស្ថិតិដីព្រៃឈើដែលបានកាប់រាននៅតាមបណ្តាខេត្ត មានចំនួនសរុប២.៥១៣ហិកតា ចេញដីកាប្រកាសបដិសេធដកហូតដីព្រៃឈើ ដែលបានរំលោភបំពានមកទុកជាសម្បត្តិរដ្ឋវិញចំនួន ៨៣១ហិកតា និងដកហូតរណារយន្តបានចំនួន១០១គ្រឿង។

ច - ការងារអភិរក្សព្រៃឈើ និងសត្វព្រៃ៖

- បានគ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃការពារ និងតំបន់អភិរក្សទំហំ១.៦០០.០០០ហិកតា ដើម្បីការពារធនធានព្រៃឈើ និងជីវចម្រុះ ដែលរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន តាមរយៈការប្រមូលផល អនុផលព្រៃឈើ ការអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍ធម្មជាតិ និងរួមចំណែកដល់ការធ្វើនិយតកម្មប្រភពទឹកសម្រាប់វារីអគ្គិសនីដែលមានលទ្ធភាពផលិតចំនួនជិត១.០០០មេហ្គាវ៉ាត់នៅតំបន់ជួរភ្នំក្រវាញ ដើម្បីជួយលើកកម្ពស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថាន ផ្តល់ទឹកសាបសម្រាប់ប្រើប្រាស់ និងស្រោចស្រពដំណាំកសិកម្ម

- បានបង្កើតតំបន់ព្រៃការពារមួយកន្លែងសម្រាប់អភិរក្សធនធានសេនេទិចរុក្ខជាតិ និងសត្វព្រៃសៀមប៉ាង ខេត្តស្ទឹងត្រែងដែលមានផ្ទៃដីទំហំ៦៦.៩៣២ហិកតាដើម្បីអភិរក្សសត្វព្រៃសំខាន់ៗ ជាពិសេសក្រុមប្រភេទមានដោយកម្រ និងជិតផុតពូជ។ រៀបចំតំបន់សម្រាកលំហែទស្សនាចរណ៍កំសាន្ត០២កន្លែងនៅក្នុងតំបន់ព្រៃការពារ និងតំបន់អភិរក្សសត្វព្រៃដើម្បីលើកស្ទួយវិស័យទេសចរណ៍ និងជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ និងជួយដល់ការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សជីវចម្រុះដោយប្រសិទ្ធភាព

- បានថែរក្សាការពារសត្វព្រៃគ្រប់ប្រភេទចំនួន១.២២៤ក្បាល (បក្សី៤៨ប្រភេទ ថនិកសត្វ៣៨ប្រភេទ និងល្មូន ១១ប្រភេទ) សង្គ្រោះសត្វព្រៃគ្រប់ប្រភេទចំនួន៩៥៤ក្បាល ស្តារលទ្ធភាពជីវសាស្ត្រ និងការដោះលែងទៅព្រៃធម្មជាតិវិញចំនួន៨៧០ក្បាល ព្យាបាលសត្វព្រៃរបួស ឈឺ ពិការចំនួន៣០០ក្បាល ធ្វើការអប់រំផ្សព្វផ្សាយដល់សិស្សានុសិស្ស និស្សិតក្នុងនិងក្រៅប្រទេសបានចំនួន៨.៩៥០នាក់ បណ្តុះនិងដាំកូនឈើចំនួន១៨.២៥០ដើម សាងសង់សំណាង់ទ្រុងសត្វ និងសំណង់ផ្សេងៗបានជាច្រើនទៀត

-បានអភិរក្សតំបន់ដែនជម្រកសត្វក្រពើសំខាន់ៗចំនួន០៤កន្លែង គឺនៅខេត្តកោះកុង (តំបន់អារ៉ែង ឆាយរាប តំបន់ស្តារក្រពើក្នុងឃុំតាតៃលើ) និងនៅខេត្តពោធិ៍សាត់ (តំបន់អូរសោម) និងបានដោះលែងក្រពើភ្នំចំនួន២៨ក្បាលចូល

បឹងធម្មជាតិនៅក្នុងខេត្តកោះកុង ព្រមទាំងបានបំពាក់ឧបករណ៍វិទ្យុសម្លេងតាមដានសត្វក្រពើ ដែលបានដោះលែងចំនួន ១៥ក្បាល។

ឆ - ការងារឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម៖

- មានរោងចក្រកែច្នៃឈើ រោងម៉ាស៊ីនអារឈើ រោងសិប្បកម្មកែច្នៃផល អនុផលព្រៃឈើប្រភេទធំ មធ្យម តូច សរុបចំនួន៤០៨កន្លែង ដើម្បីកែច្នៃផល អនុផលព្រៃឈើស្របច្បាប់សម្រាប់សេចក្តីត្រូវការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និងធ្វើការនាំចេញតាមការចាំបាច់ និងមានរោងសន្និធិលក់ចែកចាយផល អនុផលព្រៃឈើទូទាំងប្រទេសសរុបមានចំនួន ៦២៧កន្លែង

- មានក្រុមហ៊ុនចំនួន០៦ បានទទួលទិដ្ឋាការអាជ្ញាប័ណ្ណនាំចេញទៅបរទេសនូវឈើកែច្នៃគ្រប់ប្រភេទចំនួន ៧៤.២៨៣ម៉ែត្រត្រីគុណ ឈើអាកាស្យាកាត់កង់ៗចំនួន៥០០ស្ទែរ និងធ្យូងអាកាស្យាចំនួន៣២តោន និងមានក្រុមហ៊ុនចំនួន០១ បានទទួលទិដ្ឋាការអាជ្ញាប័ណ្ណនាំចូលឈើអារនិងឈើឡាំងប្រភេទ CHANFUTA ចំនួន១.៣០០ម៉ែត្រត្រីគុណ។

ជ - ការប្រមូលចំណូលពីវិស័យព្រៃឈើ៖

ចំណូលពីវិស័យព្រៃឈើចំនួន ៧០.០៦៣.៥៥៧.៦៣៥រៀល ស្មើនឹង ១៧១.៧០% នៃផែនការ ក្នុងនោះ ចំណូលបានមកពីថ្លៃសួយសារផល អនុផលព្រៃឈើចំនួន ៤៧.៩១៦.៧១៦.២៥៦រៀល ចំណូលពីការជួលដីនិងលក់សម្ភារខូចគុណភាពចំនួន ៦២.៥៧០.០០០រៀល ចំណូលពីសេវាសាធារណៈ ចំនួន ៥.៨០៩.២១៤.១៨៧រៀល និង ចំណូលពីការផាកពិន័យនិងដាក់ទណ្ឌកម្មចំនួន ១៦.២៧៥.០៥៧.១៩២ រៀល។

ឈ - ការងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ៖

សកម្មភាពអ្នកគាំទ្រដល់កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិរួមមាន ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានគម្រោងសរុបចំនួន ១០២គម្រោង មានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៣៣.២៩៧.២៥១ដុល្លារអាមេរិក។ ទន្ទឹមនឹងនេះ បានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នាចំនួន ៣ សម្រាប់គម្រោងទ្វេភាគី និងពហុភាគី មានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ២.៤០០.០០០ដុល្លារអាមេរិក។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ថ្នាក់ដឹកនាំនិងមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើចំនួន ១៤៥រូប បានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំសំខាន់ៗនៅក្រៅប្រទេស ដូចជាកិច្ចប្រជុំកំពូលព្រៃឈើអាស៊ី កិច្ចប្រជុំកំពូលព្រៃឈើតំបន់សើមអាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក កិច្ចប្រជុំពិសេសថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីព្រៃឈើអាស៊ាន-កូរ៉េ លើកទី២ និងសន្និសីទអន្តរជាតិស្តីពីការអភិរក្សតំបន់ពិសេសជីវចម្រុះនិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ព្រមទាំងក្នុងកិច្ចប្រជុំស្តីពី REDD+ ការប្រើប្រាស់ដីព្រៃនិងអាកាសធាតុ មូលនិធិកាបូនលើកទី១០ ក្រុម ប្រឹក្សាភិបាល UN-REDD សមាជ FCPF និងការទូទាត់សេវាកម្មបរិស្ថាន និង COP20 នៅប្រទេសប្រេស៊ីល អាល្លឺម៉ង់ វៀតណាម តង់សានៀ ថៃ ឥណ្ឌូនេស៊ី ជប៉ុន និងប្រទេសប៉េរូ។

ដើម្បីជាដំណោះស្រាយលើបញ្ហាប្រឈមដែលអង្គភាពរដ្ឋបាលព្រៃឈើបាន និងកំពុងជួបប្រទះនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទយល់ឃើញថាការចូលរួមយ៉ាងជិតស្និទ្ធពីគ្រប់តួអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងការអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមានពិសេសបទបញ្ជាដ៏ម៉ឺងម៉ាត់របស់ប្រមុខដ៏ឆ្នើមនៃរាជរដ្ឋាភិបាល គឺជាកត្តាជ័យជម្នះក្នុងការជួយពង្រឹងស្មារតីសមត្ថកិច្ចជំនាញរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ដើម្បីគាំទ្រដល់កម្មវិធីកំណែទម្រង់ផ្នែកព្រៃឈើឱ្យទទួលបានជោគជ័យ។

ញ - ការអនុវត្តគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងព្រៃឈើនិងសម្បទាដីសេដ្ឋកិច្ច៖

កំណែទម្រង់ផ្នែកព្រៃឈើត្រូវបានអនុវត្តចាប់តាំងពីមានសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**នាថ្ងៃទី២២ខែតុលាឆ្នាំ១៩៩៨ មក។ កិច្ចព្រមព្រៀងព្រៃសម្បទានមួយចំនួនត្រូវបានរំសាយចោលហើយសល់ពីនោះត្រូវបានព្យួរចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ វិធានការនេះបានធ្វើឲ្យប្រជាជនកម្ពុជារួមទាំងសហគមន៍ជាតិនិងអន្តរជាតិផងអបអរសាទរនិងគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹង។

- បូសខ្យល់លើកគោ ក្របីសម្រេចបាន ៤.៨៨៤ក្បាល។

ឃ . ជីវសុវត្ថិភាព៖ ការធ្វើជីវសុវត្ថិភាពដោយបាញ់ថ្នាំរំងាប់មេរោគបានសម្រេចចំនួន ៣.៧៦១ លើក ក្នុងនោះមាន ៖

- កន្លែងចិញ្ចឹមជ្រូកសម្រេចបាន៣១៤ លើក
- កន្លែងចិញ្ចឹមគោ ក្របីសម្រេចបាន ៣៦ លើក
- កន្លែងចិញ្ចឹមមាន់ ទាសម្រេចបាន ១.៦៧៥ លើក
- ទីផ្សារសម្រេចបាន ១១៦ លើក
- ភូមិដ្ឋានសម្រេចបាន១.១៤៥ លើក
- សត្តឃាតដ្ឋានសម្រេចបាន ៤០៦ លើក
- មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនសម្រេចបាន៧១លើក។

ង . ការគ្រប់គ្រងសត្តឃាតដ្ឋាន

សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤ សត្តឃាតដ្ឋានដែលទទួលបានការអនុញ្ញាតឲ្យបង្កើតពីអង្គភាពផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាលមានចំនួន១៣០កន្លែង ក្នុងនោះមានសត្តឃាតដ្ឋានខ្នាតអន្តរជាតិ០១កន្លែងកំពុងដំណើរការសាងសង់ (នៅខេត្តព្រះសីហនុ)។ សត្វភាគច្រើនបំផុតត្រូវបានពិឃាតនៅសត្តឃាតដ្ឋាន ដោយមានមន្ត្រីបសុពេទ្យមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យអនាម័យសាច់ ។ អនាម័យសាច់សត្វ ម្ហូបអាហារត្រូវបានលើកកម្ពស់ដើម្បីសុខមាលភាពសាធារណៈ។

៣.៤-ការកសាងផ្សព្វផ្សាយច្បាប់និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ

- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វបានប្រជុំអន្តរក្រសួងនៅទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងដាក់ប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក្នុងពេលដ៏ឆាប់ខាងមុខនេះ។ ច្បាប់នេះមាន ២២ជំពូក ចំនួន១២៥មាត្រា ដោយមានសទ្ទានុក្រមដែលជាឧបសម្ព័ន្ធ វាក្យស័ព្ទចំនួន ៥៣

- សេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីការបង្កើតនិងគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វ

- បានរៀបចំត្រាបសុពេទ្យ សម្រាប់បោះ អូសត្រាលើសាច់សត្វ និងរៀបចំឯកសារសម្រាប់ចែកត្រាដល់ភ្នាក់ងារបសុពេទ្យប្រចាំនៅសត្តឃាតដ្ឋានទូទាំងប្រទេស

- បានផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋានទាក់ទងការគ្រប់គ្រងសត្តឃាតដ្ឋាន ការត្រួតពិនិត្យអនាម័យសត្វ សាច់ យ៉ាងទូលំទូលាយដល់ មន្ទីរកសិកម្មរាជធានី ខេត្ត មន្ត្រីជំនាញការិយាល័យផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាលរាជធានី ខេត្ត អ្នកពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសម្ចាស់សត្តឃាតដ្ឋាន អាជីវករពិឃាតសត្វ អង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន

- បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ផលិតកម្មសត្វ ដែលនឹងត្រូវដាក់អនុវត្តឆ្នាំ២០១៥នេះ។

៤- ការគ្រប់គ្រងសម្ភារកសិកម្ម៖

បច្ចុប្បន្ននេះតម្រូវការប្រើប្រាស់សម្ភារកសិកម្ម ត្រូវបានកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំស្របតាមស្ថានភាពអភិវឌ្ឍន៍ផលិតកម្មកសិកម្មនៅក្នុងប្រទេស ដែលធ្វើឱ្យបរិមាណសម្ភារកសិកម្មនាំចូលនិងបរិមាណសម្ភារកសិកម្មដែលផលិតលាយផ្សំនៅក្នុងស្រុកត្រូវបានកើនឡើង។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រមិនយកពន្ធ ឬកំណត់អត្រាពន្ធសូន្យលើការនាំចូលសម្ភារកសិកម្ម ក្នុងគោលបំណងបង្កភាពប្រកួតប្រជែងទីផ្សារសម្ភារកសិកម្មដោយស្មើភាព ដែលអាចឲ្យកសិករទិញសម្ភារកសិកម្មប្រកបដោយគុណភាព និងសុវត្ថិភាព មានតម្លៃថោក ព្រមទាំងបានបង្កើតយន្តការអន្តរក្រសួងដើម្បីតាមដានថ្លៃសម្ភារកសិកម្មជាប្រចាំក្នុងគោលបំណងរក្សាស្ថិរភាពថ្លៃសម្ភារកសិកម្ម បន្ទាបថ្លៃដើមផលិតកម្មកសិកម្ម និងបង្កឱកាសឱ្យកសិករអាចប្រកួតប្រជែងទីផ្សារកសិផលប្រកបដោយគុណភាព និងសុវត្ថិភាព សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុង

ស្រុក និងបង្កើនការនាំចេញផងដែរ។ អង្គភាពជំនាញបានខិតខំចុះពង្រឹងការងារលើការគ្រប់គ្រងការធ្វើអាជីវកម្មសម្ភារកសិកម្មដែលបានចុះបញ្ជិកានៅក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (១១៣ក្រុមហ៊ុន)ព្រមទាំងពង្រឹងមូលដ្ឋានអាជីវកម្មលក់ដុំលក់រាយសម្ភារកសិកម្មនៅតាមបណ្តាខេត្ត រាជធានីឱ្យបានសមស្របតាមនីតិវិធី។ ចំពោះការងារផ្សព្វផ្សាយអប់រំនិងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងមានសកម្មភាពដូចតទៅៈ

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ តាមរយៈនាយកដ្ឋាននីតិកម្មកសិកម្មជាអង្គភាពជំនាញបានអនុវត្តកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយអប់រំលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើអាជីវកម្ម និងការប្រើប្រាស់សម្ភារកសិកម្ម នៅក្នុងខេត្តគោលដៅបានចំនួន១០ខេត្ត ដែលមានអាជីវករចូលរួមសរុបចំនួន៥៥០នាក់
- សហការអនុវត្តកម្មវិធីវគ្គអប់រំសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈដល់អាជីវករសម្ភារកសិកម្មក្នុងឆ្នាំ២០១៤នេះបានចំនួន ០៩ ខេត្ត ត្រូវជា១០ វគ្គ ដែលមានអាជីវករចំនួន៧៣២ នាក់ បានចូលរួម
- បានរៀបចំធ្វើសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្មនៅបណ្តាស្រុកគោលដៅមួយចំនួនដែលមានអាជីវករចូលរួមចំនួន៥១៤ នាក់
- ផ្សព្វផ្សាយអប់រំដល់ក្រុមហ៊ុនថ្នាំកសិកម្មនិងជីកសិកម្ម ស្តីពីការអនុវត្តនីតិវិធីនៅក្នុងប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្មថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្មដែលមានអ្នកចូលរួមចំនួន១៥០ នាក់
- បានចែកឯកសារសៀវភៅច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្មចំនួន១.៧៣១ក្បាល សៀវភៅស្តីពីបទដ្ឋានគតិយុត្តក្រោមច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្មចំនួន៩៣១ក្បាល ព្រមទាំងខិតប័ណ្ណ និងបរិយាយប័ណ្ណផ្សព្វផ្សាយ ស្តីពីថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្មសរុបចំនួន១០.០០០សន្លឹក
- អង្គភាពជំនាញបានត្រួតពិនិត្យការនាំចូលសម្ភារកសិកម្មចំនួន៣០ក្រុមហ៊ុន ក្នុងនោះបានអនុវត្តការពិន័យអន្តរការណ៍ចំនួន៣២ករណី ត្រូវជា១១៣.០០០.០០០ រៀល ចុះត្រួតពិនិត្យ ដេប៉ូលក់ដុំលក់រាយសម្ភារកសិកម្មចំនួន ២៣ខេត្ត ដោយក្រសួងចេញលិខិតព្រមានចំនួន ០២ករណី កែតម្រូវផ្ទាល់មាត់ចំនួន១១០ ករណី និងកោះអញ្ជើញមកដោះស្រាយបទល្មើសចំនួន០៤ករណី។

គួរកត់សម្គាល់ថា ទន្ទឹមនឹងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្មនិងជីកសិកម្ម ត្រូវបានចូលជាធរមាន ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបានយល់ព្រមឱ្យចូលរួមជាសមាជិកទី១៥១ នៃអនុសញ្ញារ៉ូទើដាម ស្តីពីនីតិវិធីនៃការយល់ព្រមផ្តល់ព័ត៌មានជាមុនចំពោះសារធាតុគីមី និងថ្នាំកសិកម្ម គ្រោះថ្នាក់ក្នុងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ នាថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣។ បច្ចុប្បន្ននេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានបំពេញតួនាទីជាអាជ្ញាធរជាតិនៅក្នុងការអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ។

ទន្ទឹមនឹងការអនុវត្តកម្មវិធីនីតិកម្មឆ្នាំ២០១៤ អង្គភាពជំនាញនីមួយៗក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការអភិវឌ្ឍបទដ្ឋានគតិយុត្ត ដែលជាកម្មវិធីនីតិកម្មវិស័យកសិកម្មរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្នុងក្របខណ្ឌសុវត្ថិភាពស្បៀងនិងការអភិវឌ្ឍផលិតកម្មកសិកម្ម រួមមានៈ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីសុខភាពសត្វនិងផលិតកម្មសត្វ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងជីកសិកម្ម សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីកៅស៊ូ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីសត្វព្រៃនិងជីវចម្រុះព្រៃឈើ ព្រមទាំងគោលនយោបាយ ផែនការយុទ្ធសាស្រ្ត បទដ្ឋានក្រោមច្បាប់ រួមមានបណ្តាបទដ្ឋានគតិយុត្តក្រោមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម អនុក្រឹត្យ ប្រកាស ប្រកាសរួម និងបទបញ្ជាផ្សេងទៀត ព្រមទាំងបទដ្ឋានគតិយុត្តអន្តរក្រសួងពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនក្នុងក្របខណ្ឌជាតិ និងអន្តរជាតិបន្ថែមទៀត។

៥- ផ្នែកជលផល

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទដែលមានរដ្ឋបាលជលផលជាអង្គភាពជំនាញ បានខិតខំអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្តក្នុងការអនុវត្តតាមគោលនយោបាយកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅវិស័យជលផលដំណាក់កាលទី២ដោយសម្រេចបានជោគជ័យ និងទទួលបានសមិទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

ក . ការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ៖

គិតមកទល់ឆ្នាំ២០១៤នេះ សហគមន៍នេសាទចំនួន៥១៦ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងនោះសហគមន៍នេសាទទឹកសាបចំនួន៤៧៧ និងសហគមន៍នេសាទសមុទ្រចំនួន៣៩។ ដោយឡែក ការបង្កើតធនាគារក្តាម មានចំនួន៣២កន្លែងស្មើនឹង៩៥បៃ បានលែងមេក្តាមពងចំនួន៣៥.៧៦៣គក្រ ប្រមាណ២៥៩.៤៩៨ក្បាល ដែលបានផ្តល់កូនក្តាមចំនួនប្រមាណ២០៧.១៦៣លានក្បាលចូលទៅក្នុងសមុទ្រវិញ។ សកម្មភាពនេះ តាមការស្រាវជ្រាវរបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍជលផលសមុទ្រឃើញថា បានធ្វើឱ្យផលក្តាមសេះមានកំណើនប្រមាណ៤ដង បើប្រៀបធៀបមុនពេលបង្កើតធនាគារក្តាម។

ខ . ការអភិរក្សធនធានជលផល៖

មកទល់បច្ចុប្បន្ននេះកន្លែងអភិរក្សជលផលដែលបានបង្កើតមានចំនួន៤៩១កន្លែង (កន្លែងអភិរក្សជលផលថ្មីចំនួន៥០កន្លែង និងសហគមន៍នេសាទ៣៦៤កន្លែង)។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៤នេះ បានបោះបង្គោលបេតុងបានចំនួន៣២ដើម និងសាងសង់ស្នាក់ការបណ្តែតទឹកបានចំនួន៤ ព្រមទាំងបានដាក់កម្លាំងយាមល្បាតជាប្រចាំ។ សកម្មភាពអភិរក្សជលផលផ្សេងៗទៀតមានដូចខាងក្រោម៖

- អភិរក្សផ្កាថ្ម ស្មៅសមុទ្របានចំនួន៣.៨៣១ហិកតា នៅតាមតំបន់ឆ្នេរ
- ដាំព្រៃលិចទឹកនិងព្រៃកោងកាងបានចំនួន១០០ហិកតា
- អភិរក្សអន្លង់ត្រីមេពូជបានចំនួន១៨កន្លែង នៅតំបន់មេគង្គលើ
- រៀបចំតំបន់គ្រប់គ្រងជលផលសមុទ្រគំរូចំនួន១កន្លែង មានទំហំ៤៥.០០០ហិកតា នៅប្រជុំកោះរ៉ុងកោះរ៉ុងសន្លឹម ខេត្តព្រះសីហនុ ដើម្បីការពារធនធានជលផលនិងជីវចម្រុះ
- ចុះផ្សព្វផ្សាយពីសារៈសំខាន់នៃទីជម្រកធនធានជលផល និងប្រភេទធនធានជលផលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់បានចំនួន១២វគ្គ មានប្រជាជនចូលរួមចំនួន៩០០នាក់
- បានការពារ និងអភិរក្សនូវប្រភេទធនធានជលផលដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់មួយចំនួនដូចជា កន្ធាយក្បាលកង្កែប ផ្សោតទឹកសាប ល្មិច អណ្តើកសរសៃ សេះសមុទ្រ ក្រពើត្រី ត្រីនាគ ត្រីគល់រាំង និងត្រីរាជ ដែលធ្វើឱ្យចំនួនរបស់វាកើនក្នុងចន្លោះពី៥ទៅ១៥ភាគរយ
- បានរៀបចំទិវាមច្ឆជាតិ០១ កក្កដា នៅអាងទឹកកុល ស្ថិតនៅភូមិក្រាំងកន្ទ្រោល ឃុំពាម ស្រុកសាមគ្គីមានជ័យ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ក្រោមអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**
- បានលែងកូនត្រីនិងកូនបង្កងចំនួន៥.០០០.០០០ក្បាល ទៅក្នុងបឹងធម្មជាតិ។

គ . ការអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម៖

ឆ្នាំ២០១៤ ការអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្មអនុវត្តបានដូចខាងក្រោម៖

- ការចិញ្ចឹមត្រីអនុវត្តបានចំនួន៧០.០០០តោន
- ផលិតកូនត្រីពូជនិងកូនបង្កងអនុវត្តបានចំនួន១៥៥លានក្បាល
- កន្លែងភ្ញាស់ត្រីសរុបមានចំនួន ៣១០កន្លែង ដែលក្នុងនោះមាន២៩៧កន្លែង ជារបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមរយៈការផ្តល់បច្ចេកទេសពីមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផល

- មានប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ៦៣.០០០គ្រួសារ បានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រី ដោយបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលពីបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងនោះមានកសិករ១៦០នាក់ ជាគ្រូបង្គោល និងជាគ្រូផ្សព្វផ្សាយនៅមូលដ្ឋាន
- បានផលិតខ្សែវីដេអូរបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីចំនួន៣០០ស៊ីឌី និងផ្ទាំងរូបភាពបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីចំនួន៦០០ផ្ទាំង សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយនិងចែកជូនដល់កសិករ
- បានបញ្ចប់ការងារសាងសង់វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម **សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន** ស្ថិតនៅឃុំរការខ្ពស់ ស្រុកស្អាង ខេត្តកណ្តាល ដែលបានសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅចុងខែកុម្ភៈកន្លងមកនេះ។

ឃ . ការបង្កើតស្រះជម្រកត្រីសហគមន៍៖

អនុវត្តតាមអនុសាសន៍ដ៏ត្រចះត្រចង់របស់ **សម្តេចតេជោ នាយករដ្ឋមន្ត្រី** កាលពីឆ្នាំ២០០៩ នៅខេត្តកែប មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលគ្រប់ខេត្តបានបង្កើតស្រះជម្រកត្រីសហគមន៍បាន៨២០កន្លែង ហើយដែលនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺមានចំនួនច្រើនជាងគេរហូតដល់១៧៣កន្លែង។ សកម្មភាពនេះ ក៏បានធ្វើឲ្យផលត្រីតាមវាលស្រែកើនឡើងប្រមាណពី៤ទៅ៦ដងផងដែរ។

ង . ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាកែច្នៃនិងគុណភាព៖

ជាការងារថ្មីដែលរដ្ឋបាលជលផលកំពុងពន្យល់និងផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីឲ្យគ្រប់កន្លែងផលិត និងកែច្នៃត្រីគោរពទៅតាមស្តង់ដារអនាម័យឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ក្នុងន័យធានាសុខភាពសាធារណៈ និងទីផ្សារនាំចេញ ដោយរួមទាំងសកម្មភាព ភូមិ១ផលិតផលជលផល១ ផងដែរ។ បង្កើតសមាគមអ្នកកែច្នៃបានចំនួន១៦ និងបានរៀបចំស្តង់ដារផលិតផលចំនួន៣ រួមមានស្តង់ដារប្រហុក ស្តង់ដារងៀតត្រីរ៉ស់-ឆ្តោ និងស្តង់ដារបង្គាបង្កករហ័ស។ ឆ្នាំ២០១៤នេះ ការងារលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាកែច្នៃ និងគុណភាព ត្រូវបានអនុវត្តនិងសម្រេចបានដូចខាងក្រោម៖

- បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងគោលការណ៍ស្តីពីអនុវត្តអនាម័យល្អ (GHP)
- បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងគោលការណ៍ស្តីពីអនុវត្តការផលិតល្អ(GMP)
- បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់បញ្ជាក់គុណភាពផលិតផលជលផល(តែមគុណភាព)
- បានរៀបចំនូវសេចក្តីព្រាងស្តីពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពអាហារសម្រាប់ផល ផលិតផលជលផល។

ច . ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ៖

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រភពធនធានជលផលទាំងទឹកសាបនិងសមុទ្របានដំណើរការល្អ ដោយសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាដូចជា JICA, MRC, FAO, EU, World Fish Center ជាដើម។ល។ ដែលមានវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍនេសាទទឹកសាប និងសមុទ្រជាអង្គភាពអនុវត្តផ្ទាល់។ ចំពោះលទ្ធផលស្រាវជ្រាវសៀវភៅផ្សព្វផ្សាយជាច្រើនពាន់ក្បាលនិងផ្ទាំងរូបភាពជាច្រើនម៉ឺនសន្លឹកត្រូវបានបោះពុម្ពនិងផ្សព្វផ្សាយ។

ឆ . ការបង្ក្រាបបទល្មើសជលផល៖

លទ្ធផលសម្រេចបានឆ្នាំ២០១៤នេះ គឺបង្ក្រាបបទល្មើសបានចំនួន២.៦៣៤ករណី (សមុទ្រ១៧៥ករណី) ក្នុងនោះបានបំផ្លាញចោលវត្ថុតាងចំនួន១.៤៣៩ករណី ពិន័យអន្តរការណ៍ចំនួន២៤៧ករណី បញ្ជូនទៅតុលាការចំនួន៨៧ករណី ដាក់ពន្ធនាគារចំនួន១១០នាក់ ប្រាក់ពិន័យនិងលក់វត្ថុតាងចំនួន១៧៥.០១៣.៧៥០រៀល។ វត្ថុតាងដែលបានធ្វើការរុះរើបំផ្លាញចោលនិងដកហូតឃាត់ទុកបណ្តោះអាសន្ន រួមមាន៖ កាណូត/ទូកបំពាក់ម៉ាស៊ីនចំនួន៦១គ្រឿង ទូកចំនួន២៤គ្រឿងព្រមទាំងសម្ភារឧបករណ៍នេសាទល្មើសច្បាប់មួយចំនួនធំ និងបានលែងកូនត្រីរាប់លានក្បាលទៅក្នុងដែនទឹកធម្មជាតិវិញ។ ទន្ទឹមនឹងនោះក៏បានប្រជុំផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត នៅតាមមូលដ្ឋានចំនួន៨៧វគ្គ អ្នកពាក់ព័ន្ធចូលរួមចំនួន៨.៨១៣នាក់ ក្នុងនោះស្ត្រីចំនួន២.១៧១នាក់។

ជ . ការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យជលផល៖

ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់វិស័យជលផល១០ឆ្នាំ(២០១០-២០១៩) បានរៀបចំឡើងដោយសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងក្រុមការងារបច្ចេកទេសចម្រុះ ស្ដីពីកំណែទម្រង់ជលផល ហើយត្រូវបានអនុវត្តរយៈពេល៣ឆ្នាំរួចមកហើយ។ បច្ចុប្បន្ន រដ្ឋបាលជលផលកំពុងរៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព កែសម្រួលដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តស្របតាមសភាពការណ៍ជាក់ស្តែង។

ឈ . ការអនុវត្តគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងកំណែទម្រង់ជលផល

កំណែទម្រង់ស៊ីជម្រៅលើផ្នែកជលផលដែលដំណើរការនៅតំណាក់កាលទី១ នាឆ្នាំ២០០០ និងតំណាក់កាលទី២ នាឆ្នាំ២០១២ បានលុបឡូត៍នេសាទចំនួន១៥៨ឡូត៍ មានទំហំសរុប៩៥៣.៧៤០ហត ក្នុងនោះ៨៥៦.២៣៧ហត គឺប្រមាណ៩០%ត្រូវបានផ្តល់ជូនប្រជាជនប្រើប្រាស់និង៩៧.៥០៣ហត គឺប្រមាណ១០% ត្រូវបានរក្សាទុកជាកន្លែងអភិរក្សជលផល។ ចំណែកឯឧបករណ៍នេសាទគ្រួសារក៏ត្រូវបានកែសម្រួលផងដែរ។ កំណែទម្រង់នេះបានធ្វើឲ្យប្រជាជនទូទៅ ជាពិសេសអ្នកប្រកបមុខរបរនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារអាចធ្វើអាជីវកម្មបានទូលំទូលាយ និងអាចចាប់ត្រីបានច្រើនជាងមុន។ រហូតមកដល់ពេលនេះ យើងបង្កើតសហគមន៍នេសាទសរុបបានចំនួន៥១៦ ដើម្បីចូលរួមគ្រប់គ្រងធនធានជលផលឲ្យមាននិរន្តរភាព។ គួរកត់សម្គាល់ថា ការងារនេះត្រូវបានបណ្ដាប្រទេសក្នុងសហគមន៍អាស៊ានទទួលស្គាល់និងរៀនសូត្រជាគំរូបទពិសោធន៍។ នេះជាមោទនភាពមួយដែរសម្រាប់កម្ពុជាយើង។ ប្រជាជនទូទៅសោមនស្សរីករាយនិងគាំទ្រជាខ្លាំង ហើយបានចូលរួមគោរពរាល់គោលការណ៍ និងអនុវត្តយ៉ាងសកម្មក្នុងការគ្រប់គ្រង ថែរក្សាការពារធនធានជលផលនៅគ្រប់មូលដ្ឋាន។

សភាពការណ៍នេះ បានជះឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានដល់ការកាត់បន្ថយបទល្មើសជលផល។ បរិមាណផលត្រីប្រមូលបានប្រចាំឆ្នាំមានកំណើនជាលំដាប់។ ដោយរបបទឹកនិងធាតុអាកាសអំណោយផលផងនោះបរិមាណផលត្រីទឹកសាបសម្រេចបានកើនឡើងពី៤០០.០០០តោន នៅឆ្នាំ២០១០ ដល់៥២៨.០០០តោននៅឆ្នាំ២០១៣។ ប្រការគួរឲ្យពេញចិត្តនោះគឺផលទុនពីនេសាទទាំងអស់នេះដែលមានតម្លៃជាទឹកប្រាក់ប្រមាណជាង៨០០លានដុល្លារ បានធ្លាក់ដល់ដៃប្រជាជនផ្ទាល់។ កន្លងមកចំណែកនេះធ្លាប់ស្ថិតក្នុងដៃម្ចាស់ឡូត៍ស្ទើរទាំងអស់។

ទន្ទឹមនឹងលទ្ធផលដ៏ធំធេងទាំងឡាយដែលយើងបាន និងកំពុងទទួលនៅមានបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនដែលត្រូវរួមគ្នាដោះស្រាយបន្ត។ បាតុភាពទាំងឡាយដែលកើតឡើងពីការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ខុសច្បាប់ ពីការចាប់ត្រីដោយមិនគិតពីដែនអភិរក្សឬដែនមិនអភិរក្ស និងពីការនេសាទដោយមិនគិតពីរដូវហាមឃាត់ឬរដូវមិនហាមឃាត់ រួមជាមួយនឹងការកាប់ទន្រ្ទានយកដីព្រៃលិចទឹក សុទ្ធសឹងជាបទល្មើសដែលយើងទាំងអស់គ្នាកំពុងខិតខំប្រឈមប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះជោគវាសនានៃធនធានជលផលជាតិ ដើម្បីបញ្ចៀសឲ្យផុតពីស្ថានភាពបាត់បង់ដែលអាចជួបប្រទះធ្ងន់ធ្ងរជាងនេះទៀតនៅពេលអនាគត។ ក្រសួងសង្ឃឹមថាប្រសិនបើយើងទាំងអស់គ្នាទាំងប្រជាជន ទាំងអាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ទាំងមន្ត្រីរាជការគ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ននិងទាំងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ បង្កើនស្មារតីពួតដៃគ្នាបន្ថែមទៀតហើយបន្តអនុវត្ត និងចាត់វិធានការតាមតួនាទីនិងភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន ដូចមានចែងក្នុងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាននោះ ការបង្ក្រាបនឹងកាន់តែផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ទាំងក្នុងការរារាំងដល់អ្នកដែលប្រព្រឹត្ត និងទាំងក្នុងការទប់ស្កាត់អ្នកសមគំនិត ឃុបឃិត និងអ្នកដែលការពារបទល្មើស។

សព្វថ្ងៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ កំពុងខិតខំអនុវត្តទិសស្លោក" សហគមន៍នេសាទគ្មានបទល្មើស "ដើម្បីពង្រឹងសហគមន៍នេសាទឲ្យបានរឹងមាំ មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមគ្រប់គ្រង ថែរក្សា ការពារធនធានជលផលឲ្យបានគង់វង្ស។

ប្រការមួយទៀតដែលផ្តល់សុទិដ្ឋិនិយមនោះ គឺការបញ្ចូលមន្ត្រីជលផលទៅជាសមាជិកនៃគណៈបញ្ជាការឯកភាពរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយអនុលោមតាមអនុក្រឹត្យលេខ១៥៦ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤

ដើម្បីបង្កើនកម្លាំងពង្រឹងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការថែរក្សាការពារធនធានធម្មជាតិ និងជួយជំរុញការទប់ស្កាត់និងបង្ក្រាបបទល្មើសទាំងឡាយជាបន្តទៀត។ ករណីនេះមិនមែនមានអត្ថន័យត្រឹមតែជាការពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិស្របតាមគោលការណ៍នៃកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាការកែទម្រង់មួយកម្រិតទៀតគួរឲ្យកត់សម្គាល់ក្នុងផ្នែកជលផលសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤ នេះផងដែរ។

៦- ផ្នែកព្រៃឈើ

អនុវត្តតាមកម្មវិធីកំណែទម្រង់ផ្នែកព្រៃឈើ រដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលជាសេនាធិការឲ្យក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានខិតខំយកចិត្តទុកដាក់បំពេញបេសកកម្មរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល០១ឆ្នាំនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយទទួលបាននូវលទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដូចតទៅ៖

ក - ការបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដែនព្រៃបម្រុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍៖

ការងារបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដែនព្រៃបម្រុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍សម្រេចបានចំនួន១.៤៧៣បង្គោល មានប្រវែងសរុប១៦០,១៤គីឡូម៉ែត្រគាំទ្រដោយថវិការដ្ឋ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ស្ថិតក្នុងខេត្តកំពង់ធំ ព្រះវិហារ សៀមរាប ប៉ៃលិន បាត់ដំបង កោះកុង និងមណ្ឌលគិរី ។

ខ - សហគមន៍ព្រៃឈើ៖

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានចេញប្រកាសស្តីពីការបង្កើតនិងការគ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃសហគមន៍ចំនួន១៩សហគមន៍ លើផ្ទៃដីចំនួន ២១.០២៤,០៦ហិកតា ស្ថិតក្នុងខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើកំពង់ធំ ខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើស្ទឹងត្រែង ខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើរតនគិរី និងខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើក្រចេះ។

រដ្ឋបាលព្រៃឈើបានដំណើរការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងព្រៃសហគមន៍ជាបន្តបន្ទាប់រវាងខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើសាមីជាមួយគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ព្រៃឈើបានចំនួន ២២សហគមន៍ គ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដីព្រៃឈើទំហំ២៦.៩៩២ ហិកតា ក្នុងខេត្តចំនួន៤ មានខេត្តព្រះវិហារ កំពង់ធំ កំពង់ស្ពឺ និងខេត្តកែប។ បានអនុម័តលើផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ ចំនួន១សហគមន៍ លើផ្ទៃដីចំនួន ៣៨៣,៣៩ហិកតា នៅខេត្តកំពង់ធំ។

គ - ការងារដាំដើមឈើ៖

- បានបណ្តុះកូនឈើសរុបចំនួន៤.៣៧៨.៥៩០ដើម ក្នុងថ្នាលបណ្តុះកូនឈើរបស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើ ថ្នាលបណ្តុះកូនឈើសម្តេចតេជោ និងថ្នាលបណ្តុះកូនឈើជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងក្រុមហ៊ុនដៃគូផលិតពូជកូនឈើបានចំនួន ១.៦៧៣.២០០ដើម ព្រមទាំងបានចែកចាយជូនប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៤.៦៨៧.៧៧២ដើម

- បានដាំដើមឈើសរុបចំនួន៥.៨២៣ហិកតា ក្នុងនោះស្ថានីយផ្សព្វផ្សាយនិងស្តារព្រៃឈើរបស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើដាំដើមឈើបានចំនួន៤០០ហិកតា ក្រុមហ៊ុនដៃគូដាំដើមឈើបានចំនួន១៥២១ហិកតា និងក្រុមហ៊ុនសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដាំបានចំនួន៣.៨៦៣ហិកតា និងការងារដាំឈើតាមលក្ខណៈគ្រួសារចំនួន ៣៩ហិកតា

- បានប្រារព្ធរុក្ខទិវា០៧កក្កដា នៅភូមិកណ្តឹងធំ ឃុំកណ្តឹង ស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ លើផ្ទៃដីទំហំ២០ហិកតា ក្រោមព្រះរាជាធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតរបស់ ព្រះករុណាព្រះបាទ **សម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី** ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ឃ - ការងារស្រាវជ្រាវ និងបណ្តុះបណ្តាល៖

- បានអនុវត្តនូវគម្រោងសិក្សាស្រាវជ្រាវចំនួន០៦ រួមមាន (១) គម្រោងសិក្សាស្រាវជ្រាវពីបម្រែបម្រួលទឹកក្នុងតំបន់អាងទន្លេមេគង្គ (២) គម្រោងសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីវិធីសាស្ត្រស្តារព្រៃរេចរឹលសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាង (៣) គម្រោងស្រាវជ្រាវនិងស្តារព្រៃឈើឡើងវិញលើតំបន់អតីតព្រៃស្រោងនិងព្រៃល្បោះនៅខេត្តសៀមរាប (៤) គម្រោងស្រាវជ្រាវស្តីអំពីការបង្កើតប្រព័ន្ធតាមដាន ធ្វើរបាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ (MRV) សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ យន្តការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីការបាត់បង់និងរេចរឹលព្រៃឈើ (៥) គម្រោងចេករបៀងអភិរក្សជីវចម្រុះនៅមហាអនុតំបន់មេគង្គ (៦) គម្រោងសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីប្រភេទឈើងាយរងគ្រោះ

លើសពីនោះទៀតយើងបានគិតគូរដាំដើមឈើ ស្តារព្រៃឡើងវិញបានប្រមាណជា៩៨.២០០ហត។ ចំណែកឯផ្ទៃដីព្រៃរេចរឹលនិងដីព្រៃល្បោះ យើងបានផ្តល់ជូន១២២ក្រុមហ៊ុនក្រោមរូបភាពជាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចក្នុងទំហំប្រមាណជាង១,៣លានហត សម្រាប់ធ្វើការដាំដុះដំណាំកសិ-ឧស្សាហកម្ម រួមមាន កៅស៊ូ ស្រល់ ម៉ៃសាក់ អាកាស្យា ប្រេងខ្យល់ ដូងប្រេង ស្វាយចន្ទី ល្ហុងខ្វង អំពៅ ដំឡូងមី ។ល។ សំដៅលើកកម្ពស់វិស័យកសិកម្មដែលជាអាទិភាពចម្បងនៃខឿនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ផ្ទៃដីខាងលើនេះតាមខ្លឹមសារដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១០នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ គឺជាប្រភេទផ្ទៃដីព្រៃសម្រាប់ផ្ទេរដើម្បីគោលបំណងអភិវឌ្ឍផ្សេងទៀត។ ជាក់ស្តែង ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចជូនក្រុមហ៊ុនទទួលបានមកវិញជាចម្ការដំណាំចម្រុះ ជាការស្តារព្រៃឈើនិងគម្របព្រៃឈើឡើងវិញ ជាផលទុនជូនជាតិនិងប្រជាជន ដែលចូលរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍជាតិរយៈពេលវែង ការកាត់បន្ថយចំណាកស្រុក ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ល។ ចម្ការដំណាំចម្រុះខាងលើបូកនិងចម្ការឈើគ្រប់ប្រភេទរបស់រដ្ឋ បានប្រែក្លាយទៅជាព្រៃដាំជាបន្តបន្ទាប់ ហើយព្រៃដាំទាំងអស់នោះកំពុងរីកលូតលាស់ឈរជំនួសព្រៃធម្មជាតិដែលបានបាត់បង់។

ជារួមកាលណានិយាយអំពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច គឺមិនអាចកាត់ផ្តាច់ចេញពីដីព្រៃឈើបានឡើយ។ កន្លងមកក្នុងដំណើរការនៃការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ជាមួយភាពស្មុគស្មាញរាប់មិនអស់ពាក់ព័ន្ធនឹងដីធ្លីដែលប្រវត្តិសាស្ត្របន្សល់ទុកផង និងភាពមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ខាងផ្នែកលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងច្បាប់ផង យើងបានជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមជាហូរហែ។ លទ្ធផលនៃការអនុវត្ត គោលនយោបាយចាស់-សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី ពិតជាបានជួយកាត់បន្ថយវិវាទដីធ្លីបានយ៉ាងច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមជាច្រើនទៀតដែលបង្កដោយជនអនាធិបតេយ្យ ជនឱកាសនិយម និងអ្នកធ្វើអាជីវកម្មនយោបាយ កំពុងស្ថិតនៅជាបន្ទុកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់យើង។ បាតុភាពកាប់ទន្ទ្រាន ដុតបំផ្លាញ ឈូសឆាយ ហ៊ុមព័ទ្ធកាន់កាប់ដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទ រួមទាំងការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវតាមគោលការណ៍និងកិច្ចសន្យាពីសំណាក់ក្រុមហ៊ុនមួយចំនួនផង នៅតែកើតមានឡើងជាច្រើនកន្លែង។

ប្រឈមនឹងបញ្ហាជាច្រើនដូចបានរៀបរាប់រួចមកហើយនេះ គោលការណ៍មួយចំនួនដែលមានចរិតជាកំណែទម្រង់ត្រូវបានដាក់ចេញ។ ថ្មីៗនេះ នីតិវិធីក្នុងការប្រមូលផល អនុផលព្រៃឈើត្រូវបានកែប្រែយន្តការតាមដាន វាយតម្លៃ ត្រួតពិនិត្យនិងគ្រប់គ្រងមួយចំនួនត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែម ហើយវិធានការបង្ក្រាបបទល្មើសក៏ត្រូវបានរឹតបន្តឹងមួយកម្រិតថែមទៀត។

សព្វថ្ងៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ កំពុងចាត់វិធានការយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា និងគណៈបញ្ជាការឯកភាពរាជធានី ខេត្ត ដែលទើបតែកែសម្រួលសមាសភាពថ្មីតាមអនុក្រឹត្យលេខ១៥៦ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ដើម្បីបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើដោយផ្តើមចេញពីការពង្រឹងស្មារតីនិងគោលជំហរដល់មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចក្រោមឱវាទ និងកំពុងសហការជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យនៃការអនុវត្តគម្រោងការវិនិយោគជាក់ស្តែងរបស់ក្រុមហ៊ុន ហើយដាក់ជូនគណៈកម្មការពិនិត្យ វាស់វែងនិងវាយតម្លៃសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ធ្វើការពិភាក្សា ត្រួតពិនិត្យ រួចលើកមតិជូនរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចដើម្បីដកហូត កែសម្រួលផ្ទៃដី ឬរក្សាទុកឲ្យអភិវឌ្ឍបន្ត។

៨-ការងារកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ក្រសួង

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ២០១៣-២០២០ ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាជាជំហ៊ានៗ ពីការផ្តោតលើធាតុចូលនិងមជ្ឈការទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាថ្មី គឺការផ្តោតលើលទ្ធផលឬសមិទ្ធកម្មនិងវិមជ្ឈការ។ ផ្អែកតាមទិសដៅនៃកម្មវិធីកំណែទម្រង់នេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គឺជាក្រសួងមួយក្នុងចំណោមក្រសួង១០ ដែលត្រូវបានដាក់ឲ្យអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ ដោយមានការវិភាជថវិកា និងការគ្រោងធ្វើប្រតិភូកម្មសិទ្ធិអំណាច ក្នុងការអនុវត្តចំណាយថវិកាដល់បណ្តាអង្គភាពថវិកាមួយចំនួន

ដែលនឹងគ្រោងបង្កើតឡើងនាពេលខាងមុខនេះ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៥ របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវបានរៀបចំស្របតាមខ្លឹមសារនៃសារាចរណែនាំលេខ០២សរណន ចុះថ្ងៃទី០២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៥ និងបានគ្របដណ្តប់ថវិកាទាំងអង្គភាពបច្ចេកទេសថ្នាក់កណ្តាល និងមន្ទីរកសិកម្មរាជធានី ខេត្ត។ ដើម្បីពង្រឹងសកម្មភាពខាងលើនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានសម្រេចនូវសកម្មភាពជាអាទិភាពដូចខាងក្រោម៖

ក- បានបង្កើតអង្គភាពថវិកាទាំងថ្នាក់កណ្តាលនិងថ្នាក់ខេត្ត (៤១អង្គភាពថវិកា) ដែលបានចេញប្រកាសអន្តរក្រសួងរវាងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រួចហើយ និងចាប់អនុវត្តពីខែមករា ឆ្នាំ២០១៥នេះតទៅ។ ដោយឡែកថវិកាឆ្នាំ២០១៥នេះ ក៏ត្រូវបានរៀបចំតាមទម្រង់ថវិកាកម្មវិធីពេញលេញរួចហើយដែរ។

ខ- បន្តរៀបចំប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃតាមកុំព្យូទ័រដើម្បីឱ្យសង្គតិភាពទៅនឹងការវិវឌ្ឍន៍នៃការគ្រប់គ្រងនិងការអនុវត្តថវិកាតាមកម្មវិធីពេញលេញ។

គ- ការគ្រប់គ្រងគណនេយ្យតាមកុំព្យូទ័រដែលជាឆ្នាប់ផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងប្រព័ន្ធ FMIS របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ឃ- មន្ត្រីជំនាញបានចូលរួមទស្សនកិច្ចសិក្សានៅប្រទេសញ៉ូហ្សេឡែន ហ្វីលីពីន (M&E) ដើម្បីជាបទពិសោធន៍ក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយថវិកា ការអនុវត្តថវិកាប្រកបដោយតម្លាភាពទាំងថ្នាក់កណ្តាល និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

ង- ការងារប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានខិតខំតាមគ្រប់រូបភាពដើម្បីប្រមូលចំណូលបង់ចូលថវិកាជាតិដែលមានវឌ្ឍនភាពគួរគត់សម្គាល់និងប្រកបដោយតម្លាភាព។

ជារួមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៥ របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវបានកសាងឲ្យមានសង្គតិភាពជាមួយគោលនយោបាយខាងលើ ដែលអាចជាមូលដ្ឋានសម្រាប់អនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្ត "ថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ" ក្នុងក្របខណ្ឌកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

៨ - ការងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ៖

-ក្នុងការចូលរួមគាំទ្រនូវយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ប្រទេសផ្តល់ជំនួយក៏ដូចជាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនានាដូចជា EU ADB IFAD JICA USAID World Bank FAO AFD អូស្ត្រាលី ហ្វាំងឡង់ ។ល។ បានផ្តល់នូវហិរញ្ញប្បទានជាច្រើន រួមទាំងថវិកាបដិភាគរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលផងដែរ ចូលរួមលើកកម្ពស់យ៉ាងសកម្មក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ពិសេសការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងជំរុញពាណិជ្ជូបនីយកម្មកសិកម្ម

-ចុះអនុស្សរណៈយោគយល់រវាងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម និងវិទ្យាស្ថានរបស់ប្រទេស ម៉ាឡេស៊ីចំនួន៣គឺ University of Malaya,BENA និង International University of Malaya-Wales និង ជាមួយ Swansea University ប្រទេសអង់គ្លេស

-រៀបចំទិវាស្បៀងអាហារពិភពលោក នាថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤ នៅក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង

-សម្របសម្រួលរៀបចំបែបបទ និងគោលការណ៍ជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួង ទីប្រឹក្សា និងមន្ត្រីរាជការក្រោមឱវាទក្រសួងទៅចូលរួមប្រជុំ សន្និសីទ សិក្ខាសាលា វគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងទស្សនកិច្ចសិក្សាបានចំនួន៥៩៨រូប នៅក្នុងប្រទេសចំនួន៣១។ ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងបានទទួលជួបសវនាការជាបន្តបន្ទាប់ជាមួយតំណាងស្ថានទូតនានា អង្គការជាតិ-អន្តរជាតិ និងវិស័យឯកជន ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងស្មារតីទទួលខុសត្រូវ។

-ធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះសម្រាប់រៀបចំកិច្ចប្រជុំអាស៊ាន ៖ (១) កិច្ចប្រជុំលើកទី១០ នៃក្រុមការងារបមាណីអាស៊ានស្តីពីផលិតផលសាកវប្បកម្ម និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធ (២) កិច្ចប្រជុំលើទី១៦ នៃក្រុមការងារជំនាញការ និងលើកទី២១ នៃក្រុមការងារដំណាំអាស៊ាន (៣) កិច្ចប្រជុំលើកទី១៧ នៃឧត្តមមន្ត្រីព្រៃឈើអាស៊ាន និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធ

-រៀបចំគម្រោងសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីចំនួន៣ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌ South-South Cooperation សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការវិស័យកសិកម្មកម្ពុជា-ម៉ិកស៊ិក

-ទទួលសិទ្ធិប្រទានពីរាជរដ្ឋាភិបាលដើម្បីចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យកសិកម្មនិងពាណិជ្ជកម្មរវាងកម្ពុជា-ហ្វីលីពីននិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសក្នុងវិស័យកសិកម្មរវាងកម្ពុជា-បង់ក្លាដេស កម្ពុជា-ស៊ីស្ពែល

-ក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទី១៨របស់រដ្ឋមន្ត្រីកសិកម្មនិងព្រៃឈើ អាស៊ានបូក៣នៅប្រទេសមីយ៉ាន់មានាពេលថ្មីៗ នេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានទទួលសិទ្ធិប្រទានពី សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីចុះហត្ថលេខាលើៈ ១-អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នារវាងរដ្ឋអាស៊ាន និងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការស្បៀងនិងកសិកម្ម ២-អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នាស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ាន និងអភិក្រមចម្រុះក្នុងការជំរុញផលិតផលកសិកម្ម និងព្រៃឈើ និង ៣-អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នារវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសសមាជិកអាស៊ាន និងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ស្តីពីការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ

- បានសហការជាមួយមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD) រៀបចំសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់ស្តីពីការប្រែក្លាយតំបន់ជនបទៈ ចក្ខុវិស័យជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់តំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលបានប្រព្រឹត្តកាលពីដើមខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ កន្លងមកនេះ ក្រោមអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

៩ - រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សៈ

ក- យោងតាមអនុក្រឹត្យលេខ១៧អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០០ អនុក្រឹត្យលេខ១០៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៥ និងអនុក្រឹត្យលេខ១៨៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលប្រគល់បេសកកម្មឱ្យដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងលើវិស័យកសិកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បច្ចុប្បន្ននេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានអង្គភាពថ្នាក់កណ្តាលចំនួន ១៧ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលចំនួន៥ (សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀប សាលាជាតិកសិកម្មកំពង់ចាម វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា និងវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវកៅស៊ូកម្ពុជា)។ រីឯអង្គភាពថ្នាក់មូលដ្ឋាន មានមន្ទីរកសិកម្មរាជធានី ខេត្តដែលមានបេសកកម្មដឹកនាំគ្រប់គ្រង និងធ្វើសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទមានក្របខណ្ឌសរុបទូទាំងប្រទេសចំនួន៦.៦២៦ នាក់ (នារី ១.២៦៩នាក់)ស្មើនឹង១៩,១៥% ដែលក្នុងនោះ ៖

- អង្គភាពថ្នាក់កណ្តាលមានចំនួន៤.០៤៤នាក់ ជានារី ៧៤២នាក់ ស្មើនឹង១៨,៣៤%
- អង្គភាពថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត មានចំនួន ២.៥៨២នាក់ ជានារី៥២៧នាក់ ស្មើនឹង២០,៤១%
- បានចេញប្រកាសលុបឈ្មោះមន្ត្រីចេញពីក្របខ័ណ្ឌមានចំនួន៦២នាក់ ក្នុងនោះ បោះបង់ការងារមានចំនួន១១ នាក់ សុំលាឈប់ពីការងារចំនួន១៨នាក់ និងមរណភាព ចំនួន៣៣នាក់
- បានចេញប្រកាសផ្ទេរមន្ត្រីរាជការចេញក្រៅក្រសួងចំនួន៣៣នាក់ ផ្ទេរចូលក្រសួង៣៦នាក់ និងផ្ទេរចេញចូលផ្ទៃក្នុងក្រសួងមានចំនួន២៦នាក់
- បានរៀបចំប្រឡងជ្រើសរើសមន្ត្រីក្របខ័ណ្ឌថ្មី ដែលក្រសួងមុខងារសាធារណៈបែងចែកឲ្យមកក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងជាប់ជាស្ថាពរចំនួន៣០៧នាក់ ក្នុងនោះនារីចំនួន១០៥នាក់
- បានដាក់ឱ្យចូលនិវត្តន៍សរុបចំនួន១៨០នាក់ ក្នុងនោះដាក់ឱ្យចូលនិវត្តន៍មុនអាយុចំនួន ២១នាក់។

ខ- ក្រៅពីការបញ្ជូនមន្ត្រីរាជការឲ្យទៅចូលរួមសិក្ខាសាលា កម្មសិក្សា និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗដូចបានរៀបរាប់ខាងលើទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទមានគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាចំនួន៣ក្រោមឱវាទៈ

- សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្មមាន១០មហាវិទ្យាល័យនិងមានសិស្សគ្រប់កម្រិត (បរិញ្ញាបត្រ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ និងថ្នាក់បណ្ឌិត) កំពុងសិក្សាសរុប ៥.៩៦៦ នាក់ ក្នុងនោះនារី១.៤០៧នាក់។ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤នេះ សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានអញ្ជើញជាអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតចំនួន១.៦៣៩នាក់
- សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀបមាន ៩ដេប៉ាតឺម៉ង់ និងមាននិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង និងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ កំពុងសិក្សាសរុប ១.០០៧នាក់ ក្នុងនោះនារី ៣៣៦នាក់
- សាលាជាតិកសិកម្មកំពង់ចាមមានចំនួន ៥ដេប៉ាតឺម៉ង់ និងមាននិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង និងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ កំពុងសិក្សាសរុប ១.៣៩៥នាក់ ក្នុងនោះនារី ៥២២នាក់។

១០ - ភារងារផែនការ គោលនយោបាយសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម ២០១៤-២០១៨

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ២០១៤-២០១៨ បានរៀបចំស្របទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ២០១៤-២០១៨ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណតំណាក់កាលទី៣របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការកំណត់ទិសដៅគោលនយោបាយរួមរបស់ក្រសួងសម្រាប់អនុវត្តរយៈពេល៥ឆ្នាំគឺៈ

ទិសដៅគោលនយោបាយរួម (Overall Policy Goal) ៖"ជំរុញកំណើនកសិកម្មឲ្យបានក្នុងរង្វង់៥%ក្នុងមួយឆ្នាំតាមរយៈការលើកកម្ពស់ផលិតភាព ពិពិធភាវូបនីយកម្ម និងពាណិជ្ជូបនីយកម្មកសិកម្ម ការលើកកម្ពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនិងវារីវប្បកម្ម ដោយយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើការការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើ និងជលផលប្រកបដោយចីរភាព"។

ដើម្បីសម្រេចបានទិសដៅគោលនយោបាយនេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានបង្កើតកម្មវិធីថ្មីចំនួន៥ ដូចខាងក្រោមនេះ៖

<u>កម្មវិធីទី-១៖ បង្កើនផលិតភាព ពិពិធកម្មកសិកម្មនិងពាណិជ្ជូបនីយកម្មកសិកម្ម</u>

ជំរុញកំណើនផលិតកម្មគ្រប់មុខដំណាំក្នុងរង្វង់១០%ក្នុងមួយឆ្នាំ តាមរយៈការបង្កើនការស្រាវជ្រាវ និងផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មសំដៅបង្កើនទិន្នផលដំណាំ លើកកម្ពស់គុណភាពផលិតផល ពង្រឹងសមត្ថភាពសហគមន៍កសិកម្មដោយផ្សារភ្ជាប់ជាមួយផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ដីប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានគាំទ្រដោយអនុកម្មវិធីចំនួន២០និងត្រូវអនុវត្តដោយអង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធ។

<u>កម្មវិធីទី-២៖ជំរុញផលិតកម្មសត្វនិងសុខភាពសត្វ</u>

ជំរុញការចិញ្ចឹមសត្វក្នុងអត្រាកំណើន៣ភាគរយក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយផ្អែកលើប្រសិទ្ធភាពនៃការពិសោធន៍ស្រាវជ្រាវនិងផ្សព្វផ្សាយ បង្កើនសមត្ថភាពបង្ការទប់ស្កាត់ជំងឺឆ្លងសត្វ និងជំងឺសូណូស៊ីស ធានាការផ្គត់ផ្គង់សត្វ សាច់សត្វប្រកបដោយអនាម័យ សុវត្ថិភាព និងបង្កើនសក្តានុភាពនៃការនាំចេញ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានគាំទ្រដោយអនុកម្មវិធីចំនួន៩។

<u>កម្មវិធីទី-៣៖ ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលប្រកបដោយនិរន្តរភាព</u>

បង្កើនការការពារធនធានជលផល បង្កើតតំបន់អភិរក្ស លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព ធានាឱ្យបាននូវផ្ទៃនេសាទសម្រាប់សហគមន៍នេសាទ និងបង្កើនផលិតកម្មនេសាទ លើមូលដ្ឋានជំរុញវារីវប្បកម្មក្នុងរង្វង់១៥%ក្នុងមួយឆ្នាំ និងពង្រឹងសមត្ថភាពនេសាទជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានគាំទ្រដោយអនុកម្មវិធីចំនួន១១។

<u>កម្មវិធីទី-៤៖ ការគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃប្រកបដោយនិរន្តរភាព</u>

បង្កើនការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃប្រកបដោយនិរន្តរភាព តាមរយៈការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ ជំរុញការដាំឈើ បង្កើតព្រៃការពារនិងតំបន់អភិរក្សសត្វព្រៃ និងការពង្រីកសហគមន៍ព្រៃឈើឱ្យបានជាអតិបរមាក្នុង១ឆ្នាំ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានគាំទ្រដោយអនុកម្មវិធីចំនួន៨។

កម្មវិធីទី-៥៖ ពង្រឹងស្ថាប័ន បង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាគាំទ្រ និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស

បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ការផ្តល់សេវាគាំទ្រនិងពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានគាំទ្រដោយអនុកម្មវិធីចំនួន១២ និងត្រូវអនុវត្តដោយអង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធ។

III-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ផ្អែកលើសមិទ្ធផលដែលទទួលបានក្នុងរយៈពេលពេញមួយឆ្នាំ នៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ នៃរដ្ឋសភា យើងអាចវាយតម្លៃជារួមថា បើទោះបីជាបានជួបប្រទះនូវគ្រោះធម្មជាតិរួមមានកង្វះខាតទឹក គ្រោះជំនន់ទឹកភ្លៀងរដូវវស្សា ការបំផ្លាញដោយសត្វល្អិតចង្រៃ តែក្រោមការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ តាមការណែនាំនិងតម្រង់ទិស ក៏ដូចជាវិធានការឆ្លើយតបយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួមដ៏សកម្មពីគ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ព្រមទាំងការរួមចំណែកពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ គួបផ្សំនឹងការខិតខំឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងការផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់របស់ប្រជាកសិករផង បានជំរុញឱ្យដំណើរការផលិតកម្មកសិកម្មទទួលបានជោគជ័យ និងជម្នះដោះស្រាយបាននូវការលំបាកផ្សេងៗដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ បានធ្វើឱ្យផលិតកម្មកសិកម្ម មានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

ជារួមផលិតកម្មដំណាំ ពិសេសដំណាំស្រូវតាមការកត់សម្គាល់ឃើញថា បានទទួលលទ្ធផលគួរជាទីពេញចិត្ត ហើយអាចសល់ស្បៀង (ជាអង្ករ) សរុបចំនួនជាង៣លានតោន (ឬ៤,៨លានតោនស្រូវ) នៅឆ្នាំ២០១៣ ដែលនេះជាជោគជ័យមួយគួរជាទីមោទនៈបំផុតសម្រាប់កម្ពុជា។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គ្រោងនឹងធ្វើការវាយតម្លៃអំពីលទ្ធផលនៃការងារបង្កបង្កើនផលដំណាំស្រូវវស្សា ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ។ ជារួមកត្តាកើនឡើងនៃទិន្នផលផលិតកម្មកសិកម្មកម្ពុជា ពិសេសផលិតកម្មស្រូវពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ មានការវិវឌ្ឍឈានឡើងជាលំដាប់ ដោយសារកត្តា២យ៉ាងគឺ (១) ការពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះ ដែលរួមទាំងការធ្វើបង្កើនរដូវនិងប្រពលវប្បកម្ម (២) សមិទ្ធផលនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ផ្សព្វផ្សាយពូជថ្មី បច្ចេកទេសដាំដុះសមស្រប ការថែទាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ពិសេសការកែប្រែទម្លាប់របស់ប្រជាកសិករ។

ដំណាំឧស្សាហកម្ម ដំណាំឈើហូបផ្លែនិងដំណាំអចិន្ត្រៃយ៍ កំពុងមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់ ជាលក្ខណៈគ្រួសារនិងជាលក្ខណៈវិនិយោគខ្នាតតូច មធ្យម និងធំ។ ជាក់ស្តែង ផ្ទៃដីកៅស៊ូមានសន្ទុះកើនឡើង ពិសេសការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូគ្រួសារ មានការវិវឌ្ឍតាមសន្ទុះមួយគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។

ផលិតកម្មសត្វ គោ ក្របី ជ្រូក មាន់ ទា មានការវិវឌ្ឍរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដោយសារការបង្កើនការងារផ្សព្វផ្សាយពូជ ការបង្ការជំងឺឆ្លងសត្វ និងការពង្រីកចំណេះដឹងផ្នែកបច្ចេកទេសនៃការចិញ្ចឹមសត្វដល់ប្រជាកសិករបានទូលាយជាងមុន។

ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ព្រៃឈើ និងជលផល ពិសេសកំណែទម្រង់ក្នុងផ្នែកទាំងពីរនេះ រួមទាំងការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនោះ កំពុងស្ថិតនៅតែជាប្រធានបទតឹងតែង ស្មុគស្មាញ ហើយដែលត្រូវតែខិតខំបន្តសកម្មភាព ជាមួយនឹងការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទដ្ឋានផ្សេងៗក្នុងស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។

ដោយឡែក កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍនានារួមទាំងវិស័យឯកជនផងដែរកំពុងត្រូវបានពង្រឹងនិងយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់រួមទាំងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សដែលជាកត្តាគន្លឹះសំខាន់មិនអាចមើលរំលងបានឡើយ។ រីឯដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅនៃកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ ការពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំរបស់ក្រសួងទាំងថ្នាក់កណ្តាល ទាំងមន្ទីរកសិកម្មរាជធានី ខេត្តទាំងអស់ក៏ត្រូវបានពង្រឹងក្នុងស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់និងប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។ លើសពីនេះ

ទៅទៀត ផ្នែកសេវាកម្មនិងការគាំទ្រផ្សេងៗ ក៏បានសម្រេចនូវលទ្ធផលការងារតាមផ្នែកនីមួយៗបានល្អប្រសើរ ស្របតាមគោលការណ៍ និងទិសដៅរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ពិតមែនតែនៅជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមខ្លះៗក៏ដោយ។ គ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ក៏មិនដែលមើលរំលងអំពីការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់កិច្ចការយេនឌ័រផងដែរ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ អង្គភាពជំនាញនីមួយៗជាសេនាធិការនឹងបន្តអនុវត្តតាមទិសដៅ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានដាក់ចុះសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៤-២០១៥ ក្នុងស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។ តែទោះយ៉ាងណាក្តី ផ្លូវនៅវែងឆ្ងាយទៀត ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅ និងមហិច្ឆតាធំធេងដែលយើងចង់បាន សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មកម្ពុជាមួយតាមលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រទំនើប និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ជាពិសេសការចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ការលើកកម្ពស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិតាមទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍សហសវត្សរ៍កម្ពុជា ក៏ដូចជាក្នុងបរិបទនៃសកលភាវូបនីយកម្ម ក្រោមការដឹកនាំតម្រង់ទិសប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត និងម៉ឺងម៉ាត់បំផុតរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។**

រាជធានីភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី ០៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥

រដ្ឋមន្ត្រី

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

បណ្ឌិត អ៊ឹក រ៉ាប៊ុន